

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ
ТА ДИЗАЙНУ

Факультет дизайну

Кафедра графічного дизайну

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему

Розробка дизайну ілюстрацій до новели «Intermezzo» Михайла

Коцюбинського

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 022 Дизайн

Освітня програма Графічний дизайн

Виконала студентка групи БДг4-21

Івахно А. В

Науковий керівник д. пед. н., проф. Єжова О.В.

Рецензент д. техн. н., проф. Пашкевич К.Л.

Київ 2025

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ
ТА ДИЗАЙНУ

Факультет дизайну

Кафедра графічного дизайну

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 022 Дизайн

Освітня програма Графічний дизайн

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Івахно Анни Віталіївни

1. Тема кваліфікаційної роботи Розробка дизайну ілюстрацій до новели
«Intermezzo» Михайла Коцюбинського

Науковий керівник роботи Єжова Ольга Володимирівна, д. пед. н., проф.
затверджені наказом КНУТД №50-уч від «05» березня 2024 р.

2. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: наукові публікації та джерела за
темою та дослідження з графічного оформлення перевидання української
класики

3. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити):
Вступ, Розділ 1 Дослідження поняття книжкової ілюстрації, Розділ 2. Розвиток
книжкової ілюстрації в сучасному світі, Розділ 3. Розробка перевидання
М. Коцюбинського «Intermezzo», Загальні висновки, Список використаних
джерел, Додатки

4. Дата видачі завдання лютий 2025

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Терміни виконання етапів	Примітка про виконання
1	Вступ	лютий 2025	
2	Розділ 1. Дослідження поняття книжкової ілюстрації	березень 2025	
3	Розділ 2. Розвиток книжкової ілюстрації в сучасному світі	квітень 2025	
4	Розділ 3. Розробка оформлення перевидання книги М. Коцюбинського «Intermezzo»	травень 2025	
5	Загальні висновки	травень 2025	
6	Оформлення кваліфікаційної роботи (чистовий варіант)	травень 2025	
7	Подача кваліфікаційної роботи науковому керівнику для відгуку(за 14 днів до захисту)	червень 2025	
8	Подача кваліфікаційної роботи для рецензування (за 12 днів до захисту)	червень 2025	
9	Перевірка кваліфікаційної роботи на наявність ознак плагіату та текстових співпадінь (за 10 днів до захисту)	червень 2025	Коефіцієнт подібності__% Коефіцієнт цитування__%
10	Подання кваліфікаційної роботи на затвердження завідувачу кафедри (за 7 днів до захисту)	червень 2025	

З завданням ознайомлений:

Студент _____

Анна ІВАХНО

Науковий керівник _____

Ольга ЄЖОВА

АНОТАЦІЯ

Івахно А. В. Розробка дизайну ілюстрацій до новели «Intermezzo» Михайла Коцюбинського - Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 022 Дизайн – Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2025 рік.

В кваліфікаційній роботі досліджено етапи розвитку та поняття книжкової ілюстрації. Проаналізовано вплив графічного оформлення книжкових видань на сприйняття споживачами та доведено важливість адаптації ілюстрацій до смаків сучасного читача.

Проведено повний аналіз сучасного ринку української книжкової ілюстрації в контексті інноваційних технологій, що використовуються в сучасному світі та видатних представників даної сфери.

В роботі були досліджені усі аспекти розробки художнього видання, аналізуючи кожен етап та доводячи важливість всіх процесів задля отримання вдалого результату.

Результатом дослідження являється розробка дизайну ілюстрацій для книги М. Коцюбинського «Intermezzo» з дотриманням усіх вимог та описом застосованих технік.

Ключові слова: *графічний дизайн, книжкова ілюстрація, графічне оформлення, книжкове перевидання, українська класична література, дизайн ілюстрацій.*

SUMMARY

Ivakhno A. V. Design of illustrations for the novel “Intermezzo” by Mykhailo Kotsiubynskyi. - The manuscript.

Bachelor’s thesis in the specialty 022 Design – Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, 2025.

The qualification work explores the stages of development and the concept of book illustration. The influence of graphic design of book editions on consumer perception is analyzed and the importance of adapting illustrations to the tastes of the modern reader is proved.

A full analysis of the current market of Ukrainian book illustration in the context of innovative technologies used in the modern world and prominent representatives of this field was carried out.

All aspects of the development of an artistic publication were studied, analyzing each stage and proving the importance of all processes to obtain a successful result.

The result of the study is the development of illustration design for the book “Intermezzo” by M. Kotsiubynskyi in compliance with all the requirements and description of the techniques used.

Keywords: *graphic design, book illustration, graphic design, book reprint, Ukrainian classical literature, illustration design.*

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ	10
1.1 Історія появи і розвитку ілюстрації	10
1.2 Стили в ілюстрації	16
1.3 Історія книжкової ілюстрації в Україні	19
Висновки до першого розділу	26
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНИЙ	28
2.1 Аналіз аналогів	28
2.2 Роль дизайну обкладинки	39
2.3 Опис та аналіз «Intermezzo»	42
2.4 Розробка творчої концепції	46
Висновки до другого розділу	53
РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИЗАЙН-ПРОЄКТУ	55
3.1 Технічні аспекти перевидання	55
3.2 Програмне забезпечення та інструменти	58
3.3 Розробка та реалізація обкладинки та декількох ілюстрацій	61
Висновки до третього розділу	67
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70
ДОДАТКИ	76

ВСТУП

Актуальність теми дизайну перевидання класичних творів полягає у необхідності адаптувати їх до естетичних запитів сучасного суспільства, зберігаючи при цьому автентичність і глибину змісту. Розробка дизайну ілюстрацій для таких творів дозволяє створити візуальні образи, які доповнюють і розкривають літературний текст, роблячи його доступнішим для сприйняття читачів різного віку. Детальне вивчення та аналіз даної теми сприятиме у її подальшому розвитку не тільки в Україні, а також за її межами. Дослідження української книжкової ілюстрації дозволяє виявити і зберегти унікальні стилі та техніки, що є частиною культурної спадщини. Використання цифрових технологій дозволяє створювати більш складні та інтерактивні ілюстрації, що значно збагачує досвід читача. Дослідження цих інновацій є важливим для розвитку видавничої індустрії. Книжкова ілюстрація також має великий комерційний потенціал. Книги з якісними ілюстраціями користуються більшим попитом і можуть досягати кращих продажів. Дослідження книжкової ілюстрації являється важливим аспектом для подальшого розвитку видавничої індустрії і культурного прогресу.

Метою дослідження цієї роботи є створення графічного дизайну ілюстрацій до твору «Intermezzo», що базується на його імпресіоністичній природі та символічному багатстві з покращеними естетичними властивостями.

Завдання дослідження:

- Дослідити історіографію книжкової ілюстрації в Україні і світі;
- Дослідити сучасні тенденції у книжковому дизайні, зокрема в сфері ілюстрування класичних літературних творів;

- Провести аналіз змісту твору «Intermezzo» Михайла Коцюбинського для визначення ключових художніх образів та символів, які можуть бути інтерпретовані в ілюстраціях;
- Розробити концепцію графічного оформлення, яка гармонійно поєднуватиме елементи тексту та візуальних образів;
- Створити макет обкладинки та серію ілюстрацій, що відображають художній зміст твору та акцентують його емоційно-естетичні аспекти.

Об'єкт дослідження – книжкова ілюстрація як об'єкт графічного дизайну.

Предметом дослідження є дизайн перевидання новели Михайла Коцюбинського «Intermezzo».

Методи дослідження. Теоретично-методологічна база дослідження ґрунтується на комплексному підході до створення дизайну ілюстрацій для перевидання класичної української літератури. У межах теоретичного аналізу було застосовано такі методи: цілісний (інтегративний) аналіз структури, формоутворювальний підхід, а також композиційно-конструктивне дослідження художнього оформлення. Графічну частину кваліфікаційної роботи виконано з використанням графічних редакторів Adobe Photoshop, Adobe InDesign, Adobe Illustrator.

Елементи наукової новизни одержаних результатів полягають в упорядкуванні теоретичних засад і досліджень у сфері ілюстрування перевидань класичної української літератури, виявленні основних тенденцій її розвитку та чинників, що їх зумовлюють.

Практичне значення одержаних результатів. В роботі розроблено дизайн ілюстрацій до новели М. Коцюбинського «Intermezzo», що складається з 6 ілюстрацій, обкладинки, макет верстки 3 розворотів. Результати дослідження будуть корисні для дизайнерів, студентів мистецьких спеціальностей, книжкових ілюстраторів, графічних

дизайнерів під час розробки власних проєктів або виконання замовлень, а також видавництвами при визначенні стилю оформлення книг.

Апробація результатів дослідження. Участь у XXV Міжнародного конкурсу молодих дизайнерів «Печерські каштани» (30.05.2025, Київський національний університет технологій та дизайну, Київ).

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (45 найменувань) та додатків. Загальний обсяг бакалаврського проєкту становить 69 сторінок комп'ютерного тексту (без додатків). Додатків 2 на 9 сторінках.

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ

1.1. Історія появи і розвитку ілюстрації

Ілюстрація – один із видів друкованої графіки; частина художнього оформлення книжки з обкладинкою, заставками, кінцівками, орнаментальним декором і шрифтовим набором. Супроводжує текст візуальними образами, які підсилюють емоційне сприйняття літературного твору.

Слово ілюстрація походить від латинського слова «illustratio» і перекладається як живий опис, наочне зображення, прояснення, освітлення від «lustrare» - висвітлювати, роз'яснювати, розглядати[1].

Існують різні думки щодо того, з якого моменту починається історія ілюстрації: від мистецтва первісних людей до винайдення друкарства і початку масового створення книжкових ілюстрацій.

Найдавніші відомі репрезентативні образи, що збереглися до сьогодення - це артефакти епохи палеоліту (приблизно 40 000 р. до н. е.), такі як різьблені фігурки. Здебільшого це образ жінки, також зустрічаються антропоморфні фігури без ознак статі, тварини, птахи. Найстарішими прикладами ілюстрації є печерні малюнки. Одні з найвідоміших прикладів - це малюнки в печерах Шове у Франції та Альтаміра в Іспанії, які датуються приблизно 30 000 років тому. Вони зображують сцени повсякденного життя того часу, наприклад полювання або тварин. Використання візуальної мови було розповсюджено по всьому світу у різних поселень, не дивлячись на розбіжність досвідів та культур [2].

В епоху ранніх цивілізацій ілюстрація розвивалася як важливе ремесло, яке супроводжувало письмові тексти та монументальну архітектуру. Ремісники та книжники створювали ілюстрації для різних цілей, включаючи релігійні та поховальні ритуали, військові подвиги,

ділову документацію та магічні практики. Передувала мініатюра, відома у Стародавньому Єгипті як "Книгах мертвих" (див. рис. 1.1), збірка давньоєгипетських гімнів і сакральних текстів, яку розміщували в гробницях, аби сприяти померлому в подоланні загроз потойбіччя та забезпечити йому спокій і добробут у вічному житті.

Цей збірник містить різноманітні заклинання, молитви та інструкції, які повинні були забезпечити безпечний перехід душі померлого до загробного світу.

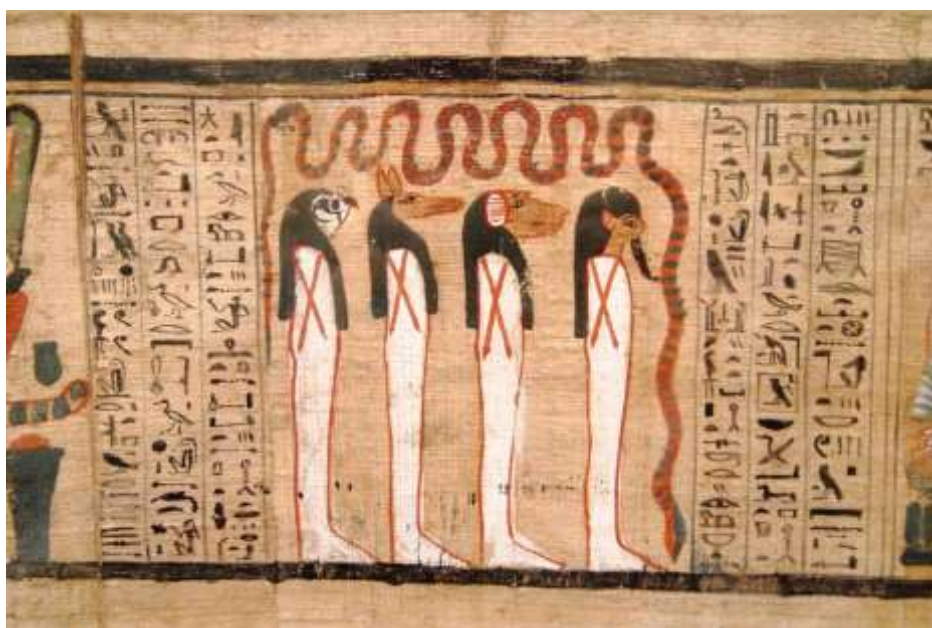

Рис.1.1 Єгипетський музей Каїра: давньоєгипетський папірус з релігійними зображеннями з "Книги мертвих" (джерело: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:%C3%84gyptisches_Museum_Kairo_2019-11-09_Papyrus_16.jpg)

Одним з найважливіших творів античної літератури є «Іліада» Гомера, яка містить численні приклади книжкової ілюстрації того часу. У давньогрецьких манускриптах, зокрема візантійських, часто зустрічаються ілюстрації, що супроводжують текст «Іліади». Ці ілюстрації зображують сцени з поеми, такі як битви, героїв та богів, і допомагають

читачам краще зрозуміти та візуалізувати події, описані Гомером. Ілюстрації в античних рукописах були важливим засобом передачі інформації та збагачення тексту, роблячи його більш доступним і зрозумілим для читачів. Вони також відображали художні та культурні традиції того часу [3].

Сприйняття структури книги як єдності образу та слова сформувалося у середньовіччі. Ілюстрація в середньовіччі була важливим елементом мистецтва і культури. Вона використовувалася для прикрашання релігійних текстів, таких як Біблія, псалтирі та інші богослужбові книги. Ілюміновані рукописи, прикрашені мініатюрами, орнаментами та ініціалами. Вони створювалися в монастирях і були важливими для релігійного життя. Відомі приклади включають Келлську книгу та Ліндисфарнське Євангеліє. Вітражі в середньовічних соборах також можна вважати формою ілюстрації. Вони зображували біблійні сцени та святих, допомагаючи неписьменним людям зрозуміти релігійні історії. Фрески та мозаїки прикрашали стіни церков і соборів, зображуючи сцени з життя Христа, святих та інших релігійних сюжетів. Ці ілюстрації не тільки прикрашали книги та будівлі, але й служили важливим засобом навчання та передачі релігійних і культурних знань [4].

Після середньовіччя ілюстрація продовжила розвиватися, набуваючи нових форм і технік. У період Ренесансу ілюстрація стала більш реалістичною та детальною. Одним із перших у сучас. розумінні ілюстративних циклів вважають малюнки С. Ботічеллі до «Божественної комедії» Данте (XV ст.). Винахід друкарства Йоганном Гутенбергом в середині XV століття сприяв поширенню ілюстрованих книг. Поліграфічні нововведення стрімко розповсюдилися Німеччиною до решти Європи, а потім і світу. Також у цей період розвивалася наукова ілюстрація. Леонардо да Вінчі створював детальні анатомічні малюнки, які використовувалися для медичних досліджень та навчання. Ці зміни відображають загальний

дух Ренесансу, який прагнув до відродження античної культури та досягнення нових висот у мистецтві та науці [5].

Ілюстрація надалі зазнала значних змін і розвитку, відображаючи нові художні стилі та техніки. У XVI ст. виникла гравюра на металі, й рівновагу змістили в бік ілюзорності та пластичності зображення. В період Бароко стилі стали більш декоративними та складними. У XVIII ст. значну увагу приділяли ілюструванню книжок, оскільки в цей час успіх видань значною мірою залежав від оформлення. Художники використовували багаті деталі та орнаменти. Гравюри на металі та дереві були популярними техніками. Рококо в свою чергу закріплює ці зміни, ілюстрації стали ще більш витонченими та елегантними. Художники використовували світліші кольори та складні орнаменти. Гравюри та літографії були основними техніками. Відомим книжковим ілюстратором був Вільям Хогарт, чії роботи, зокрема друга гравюра з книги “Аналіз краси” (див. рис. 1.2), відзначалися високою майстерністю та деталізацією .

Рис. 1.2 “Аналіз краси, табл. 2” , Вільям Хогарт, 1753 (джерело:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Analysis_of_Beauty_Plate_2_by_William_Hogarth.jpg)

У XIX ст. відбулося нове піднесення в ілюструванні, пов’язане з відкриттям Т. Б’юїком торцевої гравюри та винайденням техніки літографії,

що давало можливість виготовлення великого тиражу. Вдосконалюються технології друку та зростає попит на книги, журнали й газети, а також ілюстрації до них.

У другій половині XIX століття з'явилася хромолітографія — техніка кольорового друку за допомогою дерев'яних блоків. Повнокольоровий ефект друкованих ілюстрацій досягався завдяки використанню окремої кам'яної літографічної плити для кожного кольору. Згодом фотогравірування прискорило процес створення ілюстрацій, яке дозволило зберігати початкові лінії ілюстрації у первісному вигляді. Видатним митцем цього періоду був чеський художник Альфонс Муха, який працював у Франції та спеціалізувався на рекламних плакатах, втілюючи у своїх роботах стиль модерн [6].

XX століття демонструє прогрес технологій та розповсюдження друкованої продукції, що сприяє популяризації професії ілюстратора та появи конкуренції в цій сфері. Наявність ілюстрацій відомих художників у друкованих виданнях збільшувала дохід від реклами, підтримувала продажі видань та підписки на журнали. Немало важливим є те, що ілюстрація відображала соціальні та політичні зміни. Художники зверталися до тем повсякденного життя, праці та боротьби за права. З'являються нові тенденції у книжковій ілюстрації. Спершу відмови від традиційного стилю та використання нових технік, що призвело до експериментів з різними стилістичними напрямками, формами, кольорами та композицією, створюючи абстрактні та символічні зображення. Наприкінці 1950-х фотографія почала замінювати звичну реалістичну ілюстрацію в рекламі. Тому арт-директори і митці змінили фокус в ілюстрації з реалізму на більш абстрактні стилізації і незвичні підходи. Все більше зростала тенденція індивідуалізму в ілюстрації, кожен художник пранув розвинути своєрідний стиль, який відрізняв би його від усіх інших. Традиційні методи ілюстрування книг залишаються популярними й досі використовуються в

окремих жанрах, таких як дитячі книжки та класична література. Проте, з появою нових технологій та засобів створення графіки, ілюстрації для книг стали більш експериментальними. Зберігаються традиційні техніки, такі як акварель, гуаш, олійні фарби, а також техніки ручки та чорнила, але було багато художників, що прагнули творити новими, цифровими інструментами[7]. Наприкінці 20-го століття розвиток комп'ютерних технологій призвів до появи цифрової ілюстрації. Це дозволило художникам експериментувати з новими техніками та стилями, створюючи роботи, що відзначалися високою точністю та деталізацією. Також у цей період з'явилися нові матеріали для створення ілюстрацій, наприклад, аерографія та техніки фотомонтажу [8],[9].

Зараз книжкова ілюстрація може відображати широкий спектр стилів та технік, що відкриває нові можливості для ілюстраторів та авторів книг. Вона може бути яскравою та динамічною, або навпаки – мінімалістичною та стриманою, в залежності від жанру та концепції книги. Крім технологічних змін, важливим аспектом розвитку книжкової ілюстрації є зміна підходів до її ролі в книзі. Якщо раніше ілюстрації були скоріше прикрасою тексту, то зараз вони можуть виконувати більш активну роль у створенні атмосфери книги та допомагати читачам краще зрозуміти текст. Зробити його багатогранним. Сфера застосування ілюстрації постійно розширюється, тепер немає чітких шляхів для побудови кар'єри та заробітку. Вона перетворилася на еластичну форму, яка може «розтягуватися» у той бік, де нею хочуть користуватися [10].

Проте, незважаючи на всі ці зміни, ілюстрація є важливим елементом книжкового світу. Вона допомагає доповнити та розширити текст, роблячи його більш зрозумілим і привабливим для аудиторії.

Основна мета ілюстрації залишається незмінною: створити візуальний образ, який передає емоції та глибину, які не можуть бути виражені словами.

1.2 Стили в ілюстрації

Стили ілюстрації - це різні методи та прийоми, що використовуються художниками для візуальної передачі ідей, історій та емоцій за допомогою різноманітних художніх засобів вираження.

Категоризація ілюстрацій та стилей дуже відрізняється від джерела до джерела, через їхню кількість та різноманітність. Тому для початку розглянемо функції та жанри.

Ілюстрації у виданнях виконують три основні функції: інформаційну, емоційно-психологічну та естетичну, які тісно переплітаються і невіддільні одна від одної.

Інформаційна функція. Ілюстрація, як і текст, є формою подання інформації. Вони доповнюють, поглиблюють і розширюють текстову інформацію, допомагають наочно представити описувані предмети (явища), можуть містити діаграми, графіки, номограми, а варіювання кольорами дозволяє легше відшукувати і сприймати потрібний текст.

Емоційно-психологічна функція забезпечує вплив візуального ряду на емоційний настрій читача. Ілюстрації посилюють емоційно-художню дію тексту, малюнки суттєво спрощують розуміння складної інформації у виданні, іноді замінюють громіздкий текст, натомість відсутність ілюстрацій ускладнює засвоєння текстової інформації.

Естетична функція визначається якістю її виконання, і тут важливим стає критерій художності. Візуальні образи допомагають створити єдиний ансамбль видання, формують його естетичний образ, і таким чином впливають на читача.

В оформленні текстів використовують ілюстрації різних жанрів:

Концептуальна створює контекст для прочитання твору, породжує певні очікування у читача щодо сюжетної теми, формує синтетичний образ ілюстрованого твору.

Оповідальна відтворює послідовність подій у формі своєрідного сценарію. До цієї категорії жанрів, зокрема, належать карикатури, комікси, мальовані анімації, мультиплікація та ін. У цьому жанрі виконана, наприклад, книжка Братів Капранових «Мальована історія незалежності України».

Портретна – живописні, графічні, а також фотопортрети, які використовують для ілюстрування літературно-художніх, історичних та мистецьких видань і текстів.

Декоративна (орнаментальна) супроводжує текст, слугуючи засобом оздоблення сторінки. Декоративним зображенням властиві узагальнення, умовність форми, кольору, перебільшення тих чи інших ознак, внесення елементів фантастичного.

Гумористична – жартівливе зображення (шарж, карикатура), яке найчастіше використовується для ілюстрування сатиричних та гумористичних творів, періодичних видань. Тісно пов'язана з особистими якостями художника – гостротою розуму і почуттям гумору, переданими за допомогою індивідуального художнього стилю [11].

Як вже згадано вище, немає чіткої межі розмежування стилей ілюстрації, тому будь-який розподіл є суб'єктивним. До найбільш розповсюджених стилей ілюстрації належать:

1. *fashion-ілюстрація* – це ескіз графічного образу, який відображає загальний задум дизайнера, що характеризує один з перших етапів створення образу нової колекції. Сучасні вияви *fashion-ілюстрації* не обмежуються ескізами зображення одягу, а стають невід'ємною частиною поліграфічного дизайну фахових видань з моди та самостійними художніми творами [12].
2. *Комерційна ілюстрація* — це вид ілюстрації, який створюється з метою використання в комерційних проєктах, таких як реклама, маркетинг,

брендинг, видавнича справа та інші сфери бізнесу. Основна мета комерційної ілюстрації — привернути увагу аудиторії, передати певне повідомлення або викликати емоційну реакцію, що сприятиме досягненню комерційних цілей.

3. Наукова ілюстрація - це метод комунікації, який дозволяє представити складні ідеї, деталі та теорії в цікавій та інформативній формі. Вона поєднує мистецтво та науку, щоб створити точні та зрозумілі зображення, які допомагають пояснити наукові поняття.
4. Векторна графіка – це метод представлення зображень за допомогою математичних формул. Векторні зображення складаються з точок, ліній, кривих та багатокутників, які визначаються математичними рівняннями.
5. 3D ілюстрація - це вид графіки, який створює тривимірні зображення за допомогою комп'ютерного програмного забезпечення. Ці зображення можуть бути обертатися, масштабуватися та маніпулюватися для досягнення бажаного ефекту
6. Концепт-арт — це передання візуального представлення дизайну, ідеї та настрою з урахуванням сюжету фільму, гри, реклами тощо. Основним завданням концепт-арту є передання загального бачення та настрою дизайну перед подальшим детальнішим розробленням.
7. Реалізм – це напрям в мистецтві, який виражається у відображенні дійсності без прикрас, гіперболізації та інших способів ідеалізації зображення.
8. Карикатура – зумисне пародійне, сатиричне чи гумористичне зображення (переважно графічне) події або людини.
9. Комікс — це послідовна закінчена розповідь за допомогою поєднання зображення і тексту.
10. Лінійна графіка – одна з основних технік створення креслень, ескізів, малюнків або схем.

Вибір способів та стилю сильно залежить від жанру та характеру твору, а також від концепції дизайну обкладинки та внутрішніх сторінок книги[13].

Загалом, ілюстрації відіграють важливу роль у багатьох галузях і слугують ефективним інструментом комунікації з аудиторією. Їхнє застосування значно полегшує сприйняття інформаційних матеріалів, збагачуючи їх візуальний аспект і роблячи процес ознайомлення з ними більш захопливим.

1.3 Історія книжкової ілюстрації в Україні

Ремесло української книжкової ілюстрації має довгу історію. Українська книжкова мініатюра в рукописних книгах презентована передусім зображеннями євангелістів, як наприклад, у найдавнішому зі збережених кодексів Київської Русі – «Остромировому Євангелії» 1056–1057 рр., або у вишуканому «Пересопницькому Євангелії» 1556–1561 рр. У «Ізборнику Святослава» 1073 р. з'являється мініатюра із зображеннями князя Святослава і його родини – перший портрет у вітчизняній книзі. Найбільш ілюстрованим маргінальними (на берегах книги) мініатюрами є «Київський псалтир» 1397р., одна з найвизначніших пам'яток українського книжкового мистецтва [14].

Гравюри українських стародруків часто тяжіють до реалістичних зображень дійсності, інколи навіть до зображень соціальної нерівності, як наприклад, у київському виданні Учительного Євангелія 1609 і 1619 років. [15]

З'являються світські гравюри, що зображають діячів українського козацтва. «Вірші на жалосный погреб Зацного Рицера Петра Конашевича Сагайдачного» 1622 року (див.рис.1.3) зображує вшанування гетьмана в реалізації Касіяном Саковичем.

Рис.1.3 «Вірші на жалосный погреб Зацного Рицера Петра Конашевича Сагайдачного», Касіян Сакович, 1622 рік (джерело:

https://es.m.wikipedia.org/wiki/Archivo:Ukrainian_Hetman_Sahaidachny.jpg)

Провідним центром друкарства в Україні в XVII–XVIII ст. вважається Києво-Печерська друкарня, заснована 1615 року архімандритом Києво-Печерської лаври Єлисеєм, який зібрав освічених людей, що знали друкарську справу, і для потреб друкарні заснував у володінні монастиря в м. Радомишль папірню [16]. Наприкінці XVII — на початку XVIII ст. українські гравюри збагачуються стилістикою бароко, оздоблення книг стає складнішим та багатшим, а також рясніють сюжетними зображеннями, в яких відтворені елементи побуту, архітектури. Спочатку переважали гравюри на дереві, а з кінця XVII ст. потреба в збільшенні кількості відбитків спричинила розповсюдження гравюри на міді. Найвідомішим представником цього періоду є Олександр Тарасевич, який започаткував власну школу українського граверства, яка дотримувалася загальноєвропейських тенденцій. Іншими видатними майстрами ілюстративної гравюри тих часів були Ілля та Никодим Зубрицький, Григорій Левицький-Ніс, Ілля Щирський а також Данило Галяховський.

Головними осередками розвитку ілюстрації у XVIII ст. були Київ, Львів, Почаїв, Унів та Борзнянський повіт на Чернігівщині.

У XIX століття продовжує розвиватись гравюра, тепер вже у стилі класицизму. Українське графічне мистецтво вступає в новий етап свого розвитку. Внаслідок зростання антифеодального руху народних мас виникають нові революційно-демократичні ідеї, які впливають і на формування мистецтва. Провідне місце тепер займає станкова графіка, а в ній на широку дорогу виходять побутовий та історичний жанр, пейзаж та портрет, які в період переважання церковних канонів лише частково існували в книжковій та естампній гравюрі. Відбувається збагачення технік – торцева гравюра на дереві, автолітографія, офорт, акватинт та мецо-тинто. Порівняно з трудомісткою гравюрою на металі, торцева гравюра на дереві стала доступнішою, і головне, її можна було друкувати в книзі одночасно з текстом, як і обрізну гравюру. Пізніше з'являється літографія, яка набула популярність у XX ст.

Новий сплеск самостійної школи української книжкової ілюстрації відбувається в другій половині XIX ст., з розповсюдженням техніки вільного живописного малюнку, відтвореного ксилографічним способом. Розвивається національний романтичний стиль, близький до стилю «модерн».

Перша чверть XX століття ознаменувалася значним розвитком книжкової графіки. Авангардне мистецтво 1-ї третини XX ст. презентовано символічно-узагальненими рисунками Г. Нарбута, який започаткував унікальний український стиль. Ілюстрація на рис. 1.4 пронизана поетичністю, поєднуючи національні символи з лаконічним стилем ілюстрування.

Рис. 1.4 Графіка до розділу «Поезія» в українському журналі «Мистецтво» 1919 рік (джерело: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Narbut_-_Poezia_1919.jpg)

При цьому він спирався на українські традиції XVII - початку XIX століття, звідки запозичив силуетні ілюстрації та окремі елементи бароко. Важливий вклад в розвиток української ілюстрації зробив також Михайло Бойчук та його школа, наприклад ілюстрація до поеми Т. Шевченка “Катерина”, авторства Софії Налепинської-Бойчук (див.рис. 1.5), які звертались до старовізантійських традицій та української народної творчості [18].

Рис. 1.5 Ілюстрація до поеми Т. Шевченка “Катерина”, Софія Налепинська-Бойчук, ксилографія, 1928 рік (джерело: <https://uain.press/blogs/sofiya-nalepinska-bojchuk-ukrayinka-bez-zhodnoyi-krapli-ukrayinskoyi-krovi-1065897/attachment/nalepinska-bojchuk-12>)

Це час розквіту в оформленні книги авангарду, футуризму, супрематизму, видатними художниками того часу є Д. Бурлюк, О. Екстер, О. Богомазов, Ель Лисицький.

Розвиток ілюстрації було обмежено у 1930-х через репресії та введення обов'язкового стилю — соціалістичного реалізму. Українська ілюстрація наступних років фактично залишалась в руслі радянської ілюстрації, дотримуючись принципів «партійності», «народності», «класовості» та «ідейності». Стилiстичні тенденції книжкової графіки перебувають у площині чорно-білих контрастів, декоративності, узагальненості.

Нова хвиля розвитку розпочалась з послабленням цензури в 1960-х. Найкраще це помітно в дитячій ілюстрації, де вимоги до реалізму були не такими жорсткими, а тенденції шістдесятництва збереглись аж до 80-х років. У цей період на дитячу ілюстрацію значно вплинула народна творчість та українських декоративний живопис, що призвело до формування унікального національного стилю [17].

Найбільш популярні ілюстрації 1960–1980-х рр. створені такими митцями як: Сергій Адамович (див.рис.1.6), Анатолій Базилевич, Володимир Юрчишин, Георгій Якутович, Василь Лопата, Василь Перевальський, Георгій Малаков, Валентина Мельниченко, В'ячеслав Легкобит та багатьма іншими, які засвідчили подальший розвиток мистецтва оформлення книги, високий професійний рівень української книжкової ілюстрації та різноманітність підходів.

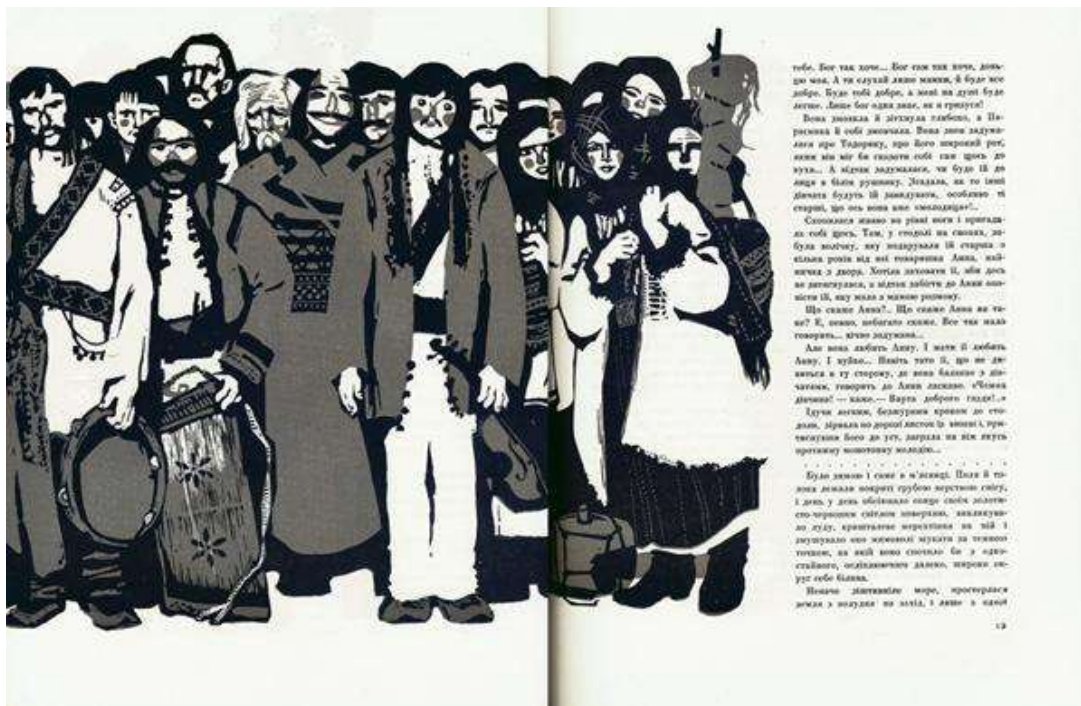

рис.1.6 Ілюстрації Сергія Адамовича до повісті О.Кобилянської “Земля”
(джерело: <https://lukl.kyiv.ua/olha-kobylyanska-u-knyzhkoviy-ilyustratsiyi/>)

Сучасна українська ілюстрація характеризується різними тенденціями та стилями. Після розпаду Радянського Союзу вона зазнала впливу європейських та світових тенденцій, що призвело до появи інноваційних підходів, нових жанрів, комп'ютерної графіки та комерційної ілюстрації. Українська книжкова графіка ХХІ століття стрімко розвивається, з'являються нові талановиті художники. Це помітно, як і в ілюстраціях дитячих книжок, виданих такими видавництвами, як «А-ба-ба-га-ла-ма-га» та «Старий Лев», так і в інших загальновідомих видавництвах: «Наш формат», «Віхола», «ArtHuss», «Човен», «Основи» та ін.

Також починають з'являтися інноваційні видавництва, які більше підпорядковуються трендам і створюють сучасну освітню літературу, завдяки своїм унікальним підходам, що охоплюють найактуальніші теми креативної сфери та загалом візуальної культури. Провідними сучасними, молодими видавництвами є: «ist publishing», «Projector Publishing»,

«Ukraïner», «MOKSOP», «CANactions», «Komubook». Реалізовані проекти привертають увагу різних поколінь та наближають українську книгу до міжнародного визнання, популяризуючи її за кордоном, тим самим роблячи важливий внесок у культуру. Завдяки вище згаданим видавництвам, формуються читацькі звички українського суспільства, розширюється вибір та привертається увага більшого осередку населення. Серед надрукованих книжок можна помітити наскільки різні стилі ілюстрацій, оформлення та загалом дизайну [19].

Таким чином, історія книжкової ілюстрації в Україні відображає еволюцію національної культури й мистецтва тісно пов'язану з розвитком українського книговидання та літератури. Від зародження, коли ілюстрації вручну малювали на рукописах, до сучасних цифрових технологій мистецтво книжкової ілюстрації в Україні значно розвинулось. Це не лише прикрашало книгу, але й виступало в якості вирішального засобу передачі змісту, пропонуючи читачам можливість глибше зрозуміти текст за допомогою візуальних образів.

Сьогодні графічне оформлення українських книжок переживає відродження, образи набирають свіжих дизайнів і технік, активно освоюють передові інструменти. Сучасні українські творці зберігають звичаї минулих епох, а також досліджують новітні методи.

Отже, літопис книжкової ілюстрації в Україні становить невід'ємну складову культурної спадщини нації, зображуючи не лише мистецькі досягнення, а й суспільну, політичну та культурну еволюцію протягом численних десятиліть української історії. Вивчення історії допомагає отримати чіткіше розуміння сучасного стану книжкової ілюстрації та її впливу на літературні твори та друкарську промисловість.

Висновки до розділу 1

1. В результаті аналізу наукових публікацій виявлено, що протягом свого існування ілюстрація зазнавала численних змін — її функції, форма та стиль постійно адаптувалися до соціальних потреб. Вона виступала не лише як естетичне доповнення до тексту, а й як засіб комунікації, пізнання та емоційного впливу. Ілюстрація відображає моральні цінності, модні тенденції, а також ставлення до людини і суспільства, характерне для певного історичного періоду.
2. З'ясовано, що вагомий вплив на розвиток книжкового оформлення справили і технологічний прогрес. Від механізації друкарських процесів до впровадження цифрових технологій — цей шлях позначився значними трансформаціями як у художніх, так і в технічних підходах до створення ілюстрацій.
3. У процесі дослідження встановлено, що ілюстрація є важливою складовою візуальної культури, яка має не лише художню, а й комунікативну та пізнавальну функцію. Вона слугує мостом між текстом і читачем, поглиблюючи розуміння змісту та викликаючи емоційний відгук.
4. Було з'ясовано, що функції ілюстрації змінювались відповідно до соціальних та культурних запитів. Вона виступала інструментом освіти, пропаганди, естетичного виховання, а також формувала світоглядні орієнтири суспільства в різні історичні епохи.
5. Сучасна ілюстрація, як результат тривалого еволюційного процесу, поєднує традиційні методи з новітніми технологіями, зберігаючи свою здатність до художнього узагальнення, інтерпретації тексту та впливу на глядача. Вона адаптується до потреб цифрової культури, залишаючись актуальним засобом візуального вираження.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНИЙ

2.1 Аналіз аналогів

В Україні спостерігається тенденція перевидання класичної літератури в нових ілюстрованих форматах, що привертає увагу як до художніх творів минулого, так і до новітніх підходів до їх візуалізації. Такий підхід створює міст між традиціями та сучасністю, роблячи роботи доступнішими для нових поколінь. Популярність ілюстрованих видань класиків, що поєднують текстову частину з оригінальними художніми рішеннями, сприяє глибшому пізнанню культурної спадщини різними віковими категоріями. Ці видання присвячені українській класиці та відображають її лінгво культурну специфіку в нових форматах, що сприяє розвитку національної ідентичності. Вони можуть бути використані для передачі важливих культурних послів, допомагаючи українським авторам, темам і мотивам знайти нову аудиторію як всередині країни, так і на міжнародному рівні. Поєднуючи літературні та мистецькі досягнення, вони створюють нові можливості для творчої співпраці та культурного обміну, привертають увагу до культурної спадщини країни та відкривають нові шляхи для вивчення української літератури. Не применшуючи культурно-національні цінності, ілюстрації допомагають краще зрозуміти емоційний зміст твору та перенести його в сучасний світ. Про зростання інтересу до класичної української літератури серед пересічного читача свідчить те, що на полицях різноманітних книгарень з'являється все більше книг такого формату. Вибір стилів ілюстрацій та дизайну має бути широким, оскільки сучасний покупець звертає увагу на відповідність трендам, не менш важливо щоб був багатий вибір жанрів та авторів.

Класична художня література, незважаючи на велику кількість альтернативних жанрів на ринку, продовжує користуватися популярністю

завдяки своїй вічній актуальності. Час минає, з кожним новим поколінням змінюється самоусвідомлення людей та їхні цінності. Проте загальносупільні проблеми, на які звертали увагу класики, залишаються незмінними. Їхня література постійно спонукає до переосмислення цих спільних питань, що робить її незамінною. Однак сучасні тенденції в дизайні та мистецтві часто вимагають нового підходу до традиційних ілюстрацій, що дозволяє знайти альтернативи класичним інтерпретаціям літературних образів.

Альтернативні аналоги видань української класики можуть включати як переосмислення традиційного оформлення, так і використання нестандартних творчих технік. Або навіть переформатування у більш кишеньковий варіант, як це зробило видавництво «Віхола» з серією книжок української класики «Неканонічний канон» (рис. 2.1). Цілий спектр українських авторів та їхніх творів — від Підмогильного і Багряного до Хвильового та Йогансена, від вишуканого інтелектуального роману до динамічного пригодницького, від новаторської урбаністичної прози до психологічних текстів. Кожен текст супроводжується ключами для прочитання від українських літературознавців. Вони розкажуть, на що варто звернути увагу, і допоможуть подивитися на тексти українських класиків по-новому [25].

Рис. 2.1 «Неканонічний канон», видавництво «Віхола» (джерело: <https://www.ranok.com.ua/series/nekanonicnii-kanon-1691.html>)

Замість стандартних, очікуваних образів, можна застосовувати концептуальні та символічні ілюстрації, що глибше відображають тему, емоційний стан чи філософські мотиви твору. Такий підхід дозволяє не лише зробити ілюстрації більш актуальними та цікавими для сучасного читача, а й додати нові сенси до класичних творів.

Так у 2017 році в «Основах» вийшло перше видання роману Валер'яна Підмогильного «Місто» з ілюстраціями Максима Павлюка (див.рис.2.1), це видання зробило свій внесок у те, аби український літературний модернізм став модним, і заохотило до читання українського роману широку публіку. Максим Павлюк у своїх ілюстраціях до роману майстерно поєднав елементи абстракції, символізму та психологізму, передаючи як складні емоційні стани персонажів, так і характерну атмосферу київського міського середовища 1920-х років.

Рис. 2.2 «Місто» з ілюстраціями Максима Павлюка, видавництво «Основи» (джерело: <https://www.osnovypublishing.com/product-page/misto>)

Хай це довгоочікуване перевидання стане для вас не лише приємним читанням та естетичним задоволенням, а й символом нестандартних рішень та прояву стійкості у складні воєнні часи.”

Наразі видавництво «Основи» випустили ще три ілюстровані перевидання відомої кожному громадянину класики: «Катерина» Тараса Шевченка, «Кайдашева сім'я» Івана-Нечуя Левицького «Лісова пісня» Лесі Українки та «Тигролови» Івана Багряного. Всі з яких мають дуже різний підхід до ілюстрацій молодими українськими художниками.

Поему Шевченка, що розкриває теми кохання, зради, самотності та суспільного осуду, супроводжують акварелі українського художника Миколи Толмачова (рис. 2.2). Ілюстрації Миколи Толмачова до поеми Шевченка «Катерина» вирізняються глибиною емоцій і символізмом. Художник по-новому передає внутрішній стан героїні — її самотність, втрату і відчай. Темна кольорова гама, лаконічні форми та м'яка графіка створюють атмосферу тривоги й приреченості. Порожнеча навколо Катерини підкреслює її ізольованість і соціальне відчуження.

Рис. 2.3 «Катерина» з ілюстраціями Миколи Толмачова, видавництво «Основи» (джерело:<https://inspired.com.ua/creative/artbuk-ilyustratsiyi-mykoly-tolmachova/>)

Ілюстрації, створені ще у 2018 році, вперше побачили світ в англomовному виданні. Вони додають поемі еротичних, жорстоких і ніжних відтінків, підсилюючи силу пророчих слів Шевченка.

«З початком повномасштабної війни ми повертаємося до класики, щоб переосмислити російсько-українські зв'язки в сучасному контексті», — зазначають у видавництві, підкреслюючи символізм перевидання українською [26].

Окрім візуальних нововведень, видавництво акцентує на оновленні самих текстів. Для «Тигроловів» було використано видання 1955 року, опубліковане в Детройті, яке адаптували відповідно до сучасного українського правопису. Іван Багряний подає історію про внутрішню силу людини в умовах політичних репресій як динамічний пригодницький роман з любовною лінією. Читачі мають змогу зануритися в художнє осмислення автором власної біографії. А ілюстрації тату-художника Дениса Темного (рис. 2.3) виконані у стилі тату-арт, що надає зображенням унікальної виразності та сучасного звучання. Художник використовує чіткі лінії, графічні візерунки та контрастні чорно-білі композиції, підкреслюючи характер і внутрішню силу героїв. Такий підхід створює відчуття міцності та бунтарства, що відображає дух пригодницького сюжету і підкреслює символізм образів у контексті української культури.

Рис. 2.4 «Тигролови» з ілюстраціями Дениса Темного, видавництво «Основи» (джерело:<https://report.if.ua/rozvagy/ukrayinska-klassyka-v-styli-oldskul-tatu-yak-vyglyadatyme-perevydannya-tygroloviv/>)

«Кайдашева сім'я» оздоблена колажами в метамодерністському стилі від Lera Sxemka, які допомагають по-новому осмислити повість, а також додати сучасності класичному твору української літератури (рис. 2.4).

Ілюстрації-колажі вирізняються яскравою експресією та динамічністю композиції. Вони поєднують різноманітні текстури, фрагменти фотографій, графічні елементи та рукописні деталі, створюючи багат шаровий візуальний ряд. Такий колажний стиль відображає складність родинних відносин, конфліктів і емоцій, підкреслюючи як традиційність, так і сучасний погляд на класичний сюжет.

Рис. 2.5 «Кайдашева сім'я» з ілюстраціями Лери Схемки, видавництво «Основи» (джерело:<https://archive.chytomo.com/interview/lyera-sxemka-ilyustraciya-%E2%94%80-ce-nasampered-emocijna-skladova>)

Повість Івана Нечуя-Левицького творить міф українського суспільства кінця XIX століття. У цьому доповненому й переробленому виданні укладач Михайло Назаренко допоміг реконструювати повну версію повісті. У такому вигляді текст публікується вперше.

Останньою надрукованою книгою є драма-феєрія «Лісова пісня», створений 1911 року, Лесею Українкою. Проілюструвала світ «Лісової пісні» Поліна Дорошенко (рис. 2.5). Ілюстрації вирізняються чіткими, виразними лініями та насиченою, контрастною кольоровою палітрою. Вони передають енергетику і драматизм твору, підкреслюючи містичність і магічність лісового світу. Художниця створює яскраві образи, що водночас поєднують символізм і динаміку, відображаючи складні емоції і внутрішні конфлікти героїв.

Рис. 2.6 «Лісова пісня» з ілюстраціями Поліни Дорошенко, видавництво «Основи» (джерело:<https://www.osnovypublishing.com/product-page/lisova-pisnya>)

Видавництво «Основи» одні з перших зробили цей крок до видання більш модерних та стильних версій української класики, яке відчувається з цим дизайном як новий подих в сфері.

Одне з найбільш відомих в Україні видавництв, а саме «Старого Лева», запропонувало всім свою серію «Новітня класика», де вийшли або мають вийти: «Московіада» Юрія Андруховича, «Жінки їхніх чоловіків. Старі люди» Софії Андрухович, «Дефіляда в Москві» Василя Кожелянка.

«Московіада» Юрія Андруховича (рис. 2.7) – перша книга серії «Новітня класика», яку започатковує видавництво. Книга, що вперше побачила світ понад тридцять років тому – у 1992-му, нині виходить в художньому оформленні Творчої майстерні «Аграфка» (Романа Романишин, Андрій Лесів). Насичений і гротескними й сюрреалістичними моментами, і тогочасними реаліями, які супроводжували розпад комуністичної імперії, роман зачаровує блискучим стилем та карнавальним настроєм, а також видається особливо актуальним тепер, під час повномасштабного нападу Росії на Україну [27]. Ілюстрації до роману вирізняються експресивністю та авангардним стилем. Вони поєднують

гротескні образи з яскравими контрастами, що підкреслюють сатиричний і іронічний характер твору. Художники використовують сміливі колірні рішення і динамічні композиції, створюючи відчуття хаосу та абсурду, які домінують у сюжеті. Ілюстрації акцентують увагу на соціальній критиці, відображаючи міський пейзаж і психологічний стан персонажів через символічні та метафоричні деталі.

Рис. 2.7 «Московіада» Юрія Андруховича, видавництво «Старого Лева» (джерело:<https://starylev.com.ua/knyga-moskoviada-2023>)

Перевидання двох ранніх книжок Софії Андрухович: збірки оповідань «Жінки їхніх чоловіків» та повісті «Старі люди» з різнобарвними ілюстраціями Олени Стельмах є також частиною серії «Новітня класика». Як видно на рис. 2.8, ілюстрації вражають глибиною емоційного наповнення та символічністю. Художниця переосмислює класичний сюжет крізь призму сучасного бачення, акцентуючи увагу на внутрішньому стані героїні, її самотності, втраті та відчаї. Тут спостерігається інший підхід до ілюстрації та баченні в цілому, орієнтовний на більш дорослу аудиторію, яка захоплюється “складнішою” літературою.

Рис. 2.8 «Жінки їхніх чоловіків» та «Старі люди» Софії Андрухович,
видавництво «Старого Лева»

(джерело: <https://ukrainian-pages.com/products/their-husbands-wives-older-people>)

Ілюстрації Василя Кожелянка до книги «Дефіляда в Москві» (видавництво «Старого Лева») (рис. 2.9) вирізняються динамічністю та яскравою експресією, що підкреслює атмосферу енергії й хаосу великого міста. Використовуючи графічні контрасти та різкі лінії, художник передає напруженість і різноманіття московського життя, акцентуючи увагу на деталях, які відображають соціальні та культурні особливості епохи.

Рис. 2.9 «Дефіляда в Москві» Василя Кожелянко, видавництво «Старого Лева» (джерело:<https://starylev.com.ua/knyga-defilyada-v-moskvi-2024>)

Ілюстровані нові видання класичної української літератури стали важливим етапом у розвитку книжкової індустрії України. Ілюстрації, створені в рамках нових видань, не лише візуально доповнюють літературний твір, а й стають важливим інструментом у передачі національних цінностей і культурних меседжів. Вони сприяють розвитку національної ідентичності, активно впливаючи на формування культурного ландшафту, не лише в Україні, а й за її межами. Завдяки таким виданням українська класика знаходить своє місце в сучасному світі, зберігаючи зв'язок з минулим і водночас адаптуючись до сучасних потреб і вподобань читачів. Таким чином, ілюстровані версії класичних творів є не просто інструментом збереження культурної спадщини, а й важливим елементом для розвитку літератури, мистецтва. Вони сприяють формуванню позитивного іміджу української літератури в світі та залучають до її вивчення більш широку аудиторію.

2.2 Роль дизайну обкладинки

Основний графічний елемент, що визначає дизайн книги, - це, безумовно, обкладинка. Вона виступає своєрідним «обличчям» видання, яке має привернути увагу, зацікавити та передати основну атмосферу твору. Розробка дизайну обкладинки важлива для формування сприйняття книги, її контексту та тематики. Роль обкладинки полягає не тільки в її естетичній привабливості, а й у комунікації між автором, видавцем і читачем, оскільки правильний дизайн може стати ключем до глибшого розуміння тексту.

В оформленні обкладинки мають бути відображені основні теми, образи та настрої твору. Це важливо для класичних творів, де значення символів і тем може бути не єдиним. Обкладинка повинна бути візуально привабливою для цільової аудиторії та відповідати сучасним тенденціям графічного дизайну. Особливо це стосується книжок, які є на ринку, де існує велика конкуренція за увагу потенційного читача, а дизайн часто є першим фактором, який спонукає людину звернути увагу на те чи інше видання. При виборі стилю та кольорової палітри важливо врахувати смаки та вподобання сучасного читача, а також жанр та атмосферу книги. Яскраві й контрастні кольори можна використовувати для сучасних чи популярних книг, тоді як більш спокійні й тонкі тони часто вибирають, щоб підкреслити глибину змісту. Важливо враховувати, наскільки легко будуть читатися шрифти, а також наскільки вони будуть гармонійно поєднуватися із загальним візуальним рішенням.

Обкладинка є як естетичною, так і інформативною. Інформація про твір має містити авторів, жанр, основні теми та ідеї. Важливим у цьому контексті є розміщення назви книги, імені автора, а іноді й додаткових елементів, які допомагають зрозуміти, чого очікувати від прочитаного. Використання додаткових візуальних елементів, таких як ілюстрації чи символи, які можуть доповнювати текст, але водночас слугувати

підказками щодо основних мотивів твору, робить обкладинку більш інформативною. Вони можуть викликати у читача бажання прочитати більше про теми, розглянуті в книзі.

Маркетингова стратегія видавництва передбачає обкладинку. На сучасному книжковому ринку, де велика частка продажів припадає на онлайн-платформи, обкладинка є визначальним фактором. Він має бути впізнаваним і легким для розуміння навіть на маленькому зображенні на екрані комп'ютера чи мобільного телефону. Дизайн обкладинки – важливий елемент у формуванні іміджу видання чи навіть автора. Для популярних книжкових серій або авторів дизайн обкладинки може стати важливою частиною бренду. Певний стиль оформлення обкладинки може стати своєрідним «підписом» видавця чи письменника, що робить їхні твори впізнаваними.

Обкладинка є самостійним елементом оформлення, але також пов'язаним з іншими елементами оформлення книги, зокрема з ілюстраціями, які можна знайти на її сторінках. Обкладинка ілюстрованої книги повинна бути пов'язана з ілюстраціями всередині, надаючи єдину концептуальну лінію дизайну. Щоб створити гармонійне враження від усього видання, важливо, щоб обкладинка відображала стиль ілюстрацій і передавала атмосферу. Не можна недооцінювати роль обкладинки в оформленні книги, адже вона впливає на перше сприйняття твору читачем, його емоційне налаштування на читання і навіть на вибір книги серед великої кількості інших.

Якщо розглянути вже існуючі обкладинки публікацій «Intermezzo» Михайла Коцюбинського, то можна побачити зображення поля, хмар, села, природи. Ще один елемент, який збігається у декількох окремих видавництвах це використання блакитного кольору, загалом світлих тонів, майже пастельних.

Існуючи обкладинки погано або взагалі не передають почуття боротьби, протистояння, іноді навіть гніву головного героя. Від старих обкладинок будується неправильне враження, наприклад що це спокійна рівномірна новела про відпочинок на природі, або навіть про якесь літнє, підліткове кохання. Що взагалі не є темою твору. Обкладинка повинна не лише привернути увагу, але й передати ідею, емоційний настрій і глибину, закладену в самому творі. Вибір кольорів, стилістичних елементів та символіки на обкладинці має бути ретельно продуманим, щоб ілюструвати основні теми повісті — боротьбу з природою, психічний розлад та пошук внутрішньої рівноваги. У випадку з «Intermezzo», яке є частиною національної культурної спадщини, можливим рішенням є спроба використати елементи традиційного українського мистецтва, стилізуючи їх під сучасні графічні тренди. Наприклад, поєднання народних мотивів із модерними абстракціями може створити цікаву і концептуальну композицію, що передаватиме дух часу, у якому творив Коцюбинський, але водночас буде зрозумілим і близьким сучасному читачеві.

Іншою проблемою для вирішення є відсутність самостійної (можливо навіть кишенькової) версії на ринку. Окрім двох старих надрукованих видань, новелла майже ніколи не публікується самостійно, одна з причин це невеликий розмір. Але емоційне та духовне наповнення твору сильніше деяких тисячу сторінкових романів.

Втілення нової обкладинки для твору Михайла Коцюбинського «Intermezzo» є важливим кроком для актуалізації і збереження цієї класичної української літератури у контексті сучасного книжкового ринку. Також немало важливою причиною є майже повна відсутність перевидання, особливо самостійного. Тому з новітнім дизайном книжки вдасться відкрити нові горизонти для її розвитку та популяризації.

Коли ця ключова частина завершена, можна вважати, що зроблено значну частину роботи. Обкладинка є важливою складовою комерційного

успіху книги. Дизайн обкладинки має бути ретельно продуманим, щоб привернути увагу, а також створити правильне враження про зміст, тематику та емоційну складову твору.

2.3 Опис та аналіз *Intermezzo*

«*Intermezzo*» — класичний зразок української літератури, з його глибиною, психологізмом і символізмом. Назва новели походить від назви невеликого музичного твору довільної будови, що виконується оркестром між окремими частинами опери. Коцюбинський переосмислив цей термін і вклав у нього інший зміст. Це перерва, перепочинок, час, коли герой набирається сил для нової праці. Не просто пауза, а духовне відродження людини на природі.

Цей твір базується на автобіографічних подіях. Ідея написати його виникла у письменника під час відпочинку в селі Кононівка на Полтавщині, а поштовхом стали події 1905 року. М. Коцюбинський, художньо висвітлюючи тему революції та її поразки, висловив своє ідейно-естетичне кредо: література є естетичним явищем, але вона повинна відображати «вірний малюнок різних сторін життя» та його глибоке філософське, соціальне, психологічне й історичне осмислення.

Створений у важливий етап у розвитку української прози, оскільки відображає перехід від реалістичної літератури до сучасних течій, зокрема символізму та імпресіонізму. У цьому творі насичений емоційно-філософський зміст, що сприяє численним інтерпретаціям і створенню різноманітних візуальних образів. Провідна думка — заклик до людини оновитися духовно, стати гармонійною частиною Всесвіту й зусиллями своєї волі витіснити дисгармонію, зло, що панує у світі. Новела Коцюбинського є чудовим об'єктом для розробки ілюстрацій та книжкових обкладинок, оскільки має передати атмосферу твору, його внутрішні переживання та настрої.

Intermezzo – це своєрідна літературна медитація, де автор змальовує складні переживання головного героя, його боротьбу з внутрішніми демонами та пошуки гармонії. Твір поділено на декілька частин, кожна з яких має своє емоційне напруження та темп, який підходить для побудови ілюстрацій, оскільки текст насичений контрастами: спокій, природа, тиша змінюється внутрішнім монологом, сильними емоціями та моментами кризи.

Сюжет новели безфабульний і має характерну для імпресіонізму химерну гру настроїв. Загалом, сюжет складається з трьох емоційно різних частин:

1. Депресія. Вона викликана великою душевною втомою ліричного героя. Герой утомлений, він перебуває в конфлікті із самим собою. Джерело цієї конфліктності — гостра потреба самотності — і водночас неможливість втечі від «світу людей». У нього змінюються ціннісні орієнтири, руйнується внутрішня рівновага, це все веде до того, що особистість ніби роздвоюється. Власне, це й лягає в основу психологічної новели. Нескінченна кількість “треба” та “мусиш”. В цій фазі твору домінують негативні почуття: невпевненість, досада, роздратування, розгубленість, докори сумління, тривога. Він тікає з лап «многоголосого звіра» (міста), аби того всього не бачити бодай якийсь час, та опиняється в українському селі. Тут він хоче знайти спокій та самотність.

2. Спокійно-споглядальний стан. Спроби пошуку та відновлення тієї гармонії, якої сповнене життя природи. А природа в новелі — щось більше, ніж просто тло. Вона прослідковується в кожному символі, який взаємодіє з головним героєм. Символом є кожна згадана на початку твору дійова особа. Розкіш навколишнього природного світу допомагає героєві звільнитися від песимістичного настрою. Він відчуває, що сили повертаються до нього, відчуває, що зараз, як ніколи, він дуже близький до неньки-землі. Ліричний герой починає одужувати.

3. Обурення, гнів, нетерпіння. Драматургія новели — не тільки у внутрішній конфліктності героя, а й у контрасті між царством прекрасної природи й потворною реальністю людського життя. У чарівну мелодію кононівських полів і небес вриваються дисонанси. Одним з найбільш емоційно-напружених моментів сюжету є діалог з селянином-трудівником про людське горе. Після розмови з чоловіком, митець відчуває до нього співчуття, обурюється та гнівається через несправедливість. Ця подія пробуджує в ньому бажання творити та боротися. Попрощавшись з полем, він повертається до людей, щоб через свою творчість служити своєму народу. Таким чином, новела відображає розвиток внутрішніх переживань і настроїв митця, його ставлення до людей: спочатку він здається байдужим, потім вони його дратують, і навіть здається, що він їх ненавидить, але згодом він починає співчувати і готовий діяти заради суспільного блага. «Intermezzo» завершується тим, що митець, сповнений гніву та благородного нетерпіння, повертається до міста, де його знову чекає важкий тягар громадських обов'язків і незліченних «треба». Його вразлива й совісна душа волає: «Так далі жити не можна». [28]

Одним із цікавих аспектів сюжету є символічність образів, представлених на початку. При цьому важливо розуміти — сценою для дійових осіб стає не природа, а душа ліричного героя. А дійові особи — це символи його суперечливих почуттів і переживань. “Моя утома” ліричного героя відображає його душевний стан. Ниви у червні символізують енергію, якої йому бракує. Сонце уособлює радість, світло, силу та вічність. Три білі вівчарки мають глибокий сенс, кожна з них має свій характер: Пава — самозакохана і зверхня, Трепов — владний і жорстокий, Оверко — принижений простак. Зозуля символізує надію, а жайворонки — творчий підйом. Залізна рука міста — це щось, що намагається грубо втрутитися в особистість і заволодіти нею. Людське горе відображає становище народу того часу. На перший погляд, їх персонажами не назвеш, та вони тісно

пов'язані між собою, доповнюють одне одного, зумовлені ідейним змістом. Другорядні герої символізують внутрішню боротьбу героя, показуючи, як він поступово, відпочиваючи, усвідомлює необхідність боротьби. Таким чином, так звані дійові особи новели «Intermezzo» — це символи суперечливих почуттів та переживань ліричного героя, який втілює найкращі риси митців своєї епохи.

Глибокі роздуми про місце людини у світі висловлені Коцюбинським у оповіданні «Intermezzo». Людська душа здатна на велике, але при цьому часто впадає у відчай і шукає вихід. Природа — це не просто місце відпочинку, а сила, здатна повернути втрачену віру в життя і повернути людину до себе.[29] Зневірившись у своїх здібностях, герой його твору не тікає від суспільства, яке здається йому важким і несправедливим. На природі він знаходить тимчасовий притулок і можливість повернутися до людей і впоратися з труднощами життя. Особисті переживання героя Коцюбинський поєднує у своєму творі з глибокими питаннями. Природа для нього є способом самопізнання і самооновлення. Автор наголошує, що втеча від суспільства не є вихід, тому що без взаємодії з іншими людьми, без спільного життя і боротьби людина втрачає сенс і мету. Коцюбинський вказує на неможливість повної ізоляції, навіть якщо суспільство здається важким.

Роман «Intermezzo» суб'єктивний, оскільки в ньому відображено внутрішні переживання автора і героя, а також глибоку духовну боротьбу. Порушені важливі питання про роль митця в суспільстві, його місце серед людей і відповідальність перед ними, оскільки є високо ідеологізована. Коцюбинський не тікає від життя, а показує читачам свої внутрішні переживання та думки. Через образи природи та міркування героя він умів передати тонкі настрої та почуття.

Роман є не лише літературним досягненням, а й важливим культурним явищем, оскільки в ньому поєднані найтонші імпресіоністичні

мотиви з глибокою соціальною проблематикою. «Intermezzo» ставить багато запитань про те, як знайти своє місце у світі, як пережити важкі моменти та знайти шлях назад до себе. Таке поєднання лірики та глибоких ідей зробило роман шедевром.

2.4 Розробка творчої концепції

Для розробки графічного оформлення твору Михайла Коцюбинського потрібне глибоке розуміння як тексту, так і літературного стилю автора. Центральними темами роману є внутрішня боротьба героя, пошуки ним гармонії, зв'язок людини з природою і суспільством. Символіка природи, психоемоційний стан героя та контраст між індивідуальними переживаннями та соціальною реальністю є одними з ключових елементів візуального оформлення. Основні теми твору – пошуки душевного спокою через природу, спроби відновити сили та віру, а також неможливість повної ізоляції від суспільства. Творчий підхід до оформлення «Intermezzo» має бути символічним і водночас чуттєвим, відображаючи багатоплановість тексту.

Основною структурною особливістю *Intermezzo* є часткове використання діалогів, але твір переважно складається з думок головного героя. Особливий підхід у графічному дизайні потрібен через психологічну глибину роботи та медитативний характер. Для побудови тексту необхідна здатність ілюстрацій передавати емоційні зміни, відчуття роздвоєння героя, його зв'язку з навколишнім світом. На початку XX століття М. Коцюбинський прийняв ідеї модернізму та послідовно застосовував їх у своїй прозі.

Ось кілька модерністських рис, які можна знайти в "Intermezzo":

1. Суб'єктивність сприйняття світу: Основна увага приділяється внутрішньому світу оповідача, його відчуттям і переживанням, а не зовнішнім подіям.
2. Природа як символ: Опис природи стає виразником душевного стану героя та засобом передачі глибоких емоційних переживань.
3. Емоційна напруга: Твір зосереджується на відчуттях і внутрішніх конфліктах героя.
4. Використання образності: Мова багата на метафори, символи та художні прийоми, які посилюють естетичну насолоду читача.
5. Відсутність чіткої сюжетної лінії: Дія розгортається не стільки в реальному світі, скільки у світі почуттів і споглядань.

В процесі розробки проекту важливо зрозуміти головну проблематику та ідею твору, щоб обрати головний візуальний образ для обкладинки та загалом віднайти стиль графічного оформлення.

Герой намагається знайти внутрішній спокій через відновлення зв'язку з природою, однак його внутрішня криза не дозволяє йому досягти повної гармонії. Тому ілюстрації та обкладинка повинні акцентувати на цьому конфлікті: контрастах між природою та внутрішнім світом героя, між спокоєм і бурхливими емоціями. Отже, ключовими образами, що потребують візуалізації є: природа, душевний стан героя, його взаємодія з оточенням.

Найголовнішим інструментом для передачі емоційного настрою, символіки та глибини тексту є кольорова палітра, тому вона має бути ретельно обрана та обґрунтована. Твір пронизаний психологічними та філософськими мотивами, де головний герой переживає дуже різні емоційні стани, від депресії до відчуття творчого потоку. Вибір кольорів має відображати ці контрасти, створюючи відповідну атмосферу. На мою думку, найкраще атмосферу можуть передати спокійні тони, важливо щоб

прослідковувалась символіка світла і тіні. Тому рішенням є використання старих фотографій де зображені рідні, знайомі оку краєвиди України, які є дуже різноманітними та багатограними. Щоб передати вічність та непорушність спокою природи, можна використати фотографії XIX-XX століття, наприклад перші спроби зафіксувати красу Карпат Каролем Дівольдом. Іншими джерелами натхнення можуть бути фотопраці дослідника Флоріана Заплетала, який зобразив Закарпаття у 20-30ті роки минулого століття, фотографа-модерніста Яромира Функе,представника європейського авангарду у фотографії, етнографки Амалії Кожмінової або українця Анатолія Павловича, який свого часу закарбував місцевих мешканців Полтавщини, їхній одяг, побут та повсякдення. Веб-сторінка «Локальна історія» є важливим ресурсом для дослідження історії, культури та традицій окремих регіонів, міст чи сіл України. Сайт має бібліотеку віднайдених, досліджених, оригінальних, автентичних фоторобіт минулих століть, які відображають різнобарвність української культури. Світлини, що документують старовинні будівлі, традиції, ремесла, обряди чи побут, є важливим інструментом для збереження локальної культурної спадщини. Вони дозволяють не тільки фіксувати те, що може зникнути через час або зміни, але й підвищують обізнаність серед молоді та широкого загалу щодо цінності культурного надбання.

Старі світлини – це не просто зображення минулого, а унікальні документи, що несуть у собі відчуття часу, його невблаганної течії та крихкості миттєвостей. Коли йдеться про твір Коцюбинського «Intermezzo», вони мають особливу емоційну силу, яка робить їх цінними в контексті мистецького та культурного розуміння. Текстура, потертість, плями та подряпини старих фотографій з'явилися в той час, коли фотографувати було не так легко, як сьогодні. Неминучість старіння і зникнення пов'язана з ознаками, які роблять образ візуально крихким. Минувший момент уже став частиною історії, яка не повернеться, і кожне

фото, на якому видно дефекти чи потертості, стає тому свідченням. Людську душу може розірвати час, але вона все ще має свою силу і цінність. У *Intermezzo* внутрішній конфлікт, душевний біль і відновлення через природу героя символізують пошук гармонії перед обличчям неминучості. Чорно-білі фотографії поєднуються з літературним стилем, який використовує зображення та контрасти між світлом і тінню. Герою «*Intermezzo*» доводиться пройти через боротьбу між своїм внутрішнім я і зовнішнім світом. Атмосферу внутрішньої темряви героя, його пошуків і самопізнання підсилює чорно-біле зображення. Чорний і білий створюють атмосферу роздумів і споглядання. Відсутність кольору дає можливість зосередитися на почуттях і переживаннях людини. Є паралелі з темами, порушеними в «*Intermezzo*», де важливо не стільки те, що зовні, скільки те, що відбувається всередині людини, як вона реагує на зовнішні фактори. Відсутність кольору на фотографії дозволяє виразити більше нюансів світла й тіні, створюючи глибину й об'єм, що важливо для інтерпретації складних, багат шарових емоцій і переживань. Герой стикається з темними сторонами своєї душі, моментами відчаю та самотності. Чорно-біла фотографія дозволяє відчувати глибше ті емоційні тонкощі, які передаються через відображення світла й тіні, підкреслюючи як драматизм, так і надію, що з'являється наприкінці. Природа і людина, світло і тінь, відчай і надія — все це зображено в «*Intermezzo*». Чорно-білі фотографії — чудовий спосіб посилити контрасти. Внутрішній конфлікт героя, який шукає порятунку в природі та самопізнання, але не може втекти від власних переживань, глибше передається контрастами світла й темряви в таких картинах. У них відображені головні теми «*Intermezzo*», де герой переживає свою духовну боротьбу, відчай, але й надію на одужання. Символізм твору підсилюється фотографіями, а також додає до нього новий аспект візуального сприйняття, пов'язаний з літературними образами та настроєм.

Іншим інструментом візуальної мови графічного оформлення обраної новели слугує українська вишиванка. У минулому українська вишивка мала не лише декоративне, але й глибоке символічне значення. Кожен орнамент, кожен символ у вишивці міг передавати певну інформацію, бути своєрідним кодом або оберегом. Наші предки вірили, що вишивка має магічну силу, здатну захищати від злих сил і приносити удачу. Українці також використовували вишивку для шифрування слів та імен. Кожен символ в орнаменті мав своє значення, і разом вони складали цілі слова або речення. Це могли бути заклинання, обереги або просто важливі повідомлення. Наприклад, дослідник Володимир Підгірняк виявив, що в орнаментах можна зашифрувати імена, назви міст та інші слова, використовуючи спеціальні символи. У книзі «Текстова вишивка. Бродівське письмо» (див. рис.2.2) шляхом аналізу народної творчості прикарпатського краю, автор книги виявив певні закономірності, які наштовхнули його на дослідження та виявлення в них закодованої інформації.

рис.2.10 Бродівське письмо (джерело: <https://megaznaika.com.ua/yak-zakoduvaty-uzor/>)

Також розповідається про вишивання на полотні з вкладанням змісту в узор, надається детальна інструкція такої вишивки. У книзі наведена абетка, за допомогою якої можна зашифрувати будь-яке слово чи послання, методи зашифрування молитв та календаря.

Процес вишивання у давнину був своєрідним ритуалом. Жінки вишивали у визначені дні, з чистими думками, вкладаючи позитивну енергію у свою роботу. Кожен узор був унікальним і мав своє значення.

З розвитком технологій з'явилися різні інтернет-сервіси, за допомогою яких можна легко і швидко згенерувати або зробити свій унікальний орнамент. Наприклад, завдяки сервісу «Текстова вишивка», алгоритм якого ґрунтується на книзі Володимира Підгірняка, стало можливим написати у пошуковий рядок слово, яке ви хочете зашифрувати, і за пару секунд онлайн-інструмент діджитально “вишиває” узор на вашому екрані. Є декілька варіацій, алгоритмів вишивки, детальнішу інструкцію як працює інструмент можна також знайти на веб-сторінці. [30]

Другий онлайн-сервіс це онлайн-конструктор орнаментів «Ornament Name». Присутній великий вибір різних інструментів та панелей, але недоліком цього сервісу є те, що він не безкоштовний. Неможливо зберегти файл без оплати кожного збереження. Також на сайті є галерея вже існуючих візерунків, створених іншими користувачами.[31]

Вишивка з використанням слів і текстів стає все більш популярною у сучасному рукоділлі, і для її створення важливо правильно передати шрифти та розміщення букв. Традиційно цей процес потребував значних зусиль: необхідно було вручну визначати схему, підбирати кольори та навіть рахувати кількість стібків для кожної літери. Однак, завдяки розвитку онлайн-сервісів, цей процес значно спростився і став доступнішим навіть для початківців у вишивці.

Українська вишивка є не лише мистецтвом, але й важливою частиною культурної спадщини, яка зберігає в собі глибокі символічні значення та

історичну пам'ять. Саме за допомогою традиційної вишивки можна створити оригінальні ілюстрації, які в свої чергу будуть передавати емоції та роздуми головного героя новели.

Отже, провідними візуальними елементами твору є монохромні старі фотографії у поєднанні з зашифрованими візерунками, які відображають глибокі почуття та стан оповідача. Таким чином, творча концепція графічного оформлення «Intermezzo» спрямована на глибоке поєднання візуальних елементів, які відображають основні теми твору — внутрішній конфлікт, пошук гармонії, відновлення через природу та взаємодія людини з минулим.

Ілюстрації зашифрованих слів у традиційній вишивці не тільки додають унікальність візуальному оформленню, але й створюють глибокий зв'язок з українською культурною спадщиною. Вишивка, як символ збереження та передачі традицій, стає потужним інструментом для підкреслення важливості взаємодії з рідною землею, корінням та ідентичністю. Зашифровані слова у вишивці можуть бути символічними «ключами» до розуміння твору, які відкривають емоційну та філософську глибину переживань героя.

Монохромні автентичні фотографії органічно підкреслюють атмосферу твору, створюючи відчуття ностальгії, безповоротності моментів та сприйняття світу через призму минулого. Їх використання додає контекстуальної глибини до розуміння психологічного стану героя, який шукає внутрішній спокій через відновлення зв'язку з природою та минулими спогадами. Таким чином, поєднання традиційної вишивки як символу національної ідентичності та монохромних фотографій, що несуть історичну цінність і відчуття часу, створює гармонійну візуальну концепцію, яка не лише доповнює, але й поглиблює зміст «Intermezzo». Це оформлення дозволяє не тільки візуалізувати головні теми твору, але й

передати глибину і атмосферу, що характеризує світ внутрішніх переживань героя, його боротьбу та прагнення до відновлення.

Висновки до розділу 2

1. Дослідження показало, що застосування альтернативних творчих технік та концептуальних ілюстрацій у сучасних виданнях класики не лише оновлює образотворче оформлення, а й поглиблює розуміння емоційного і філософського змісту творів, роблячи їх більш актуальними для сучасного читача.
2. У ході дослідження встановлено, що інновації у форматах ілюстрованих видань, зокрема впровадження символічних, колажних та авангардних прийомів, створюють нові можливості для культурного діалогу та розвитку української літератури як складової національного і культурного простору.
3. Проаналізувавши важливість обкладинки, було встановлено що обкладинка книги виступає ключовим графічним елементом дизайну, що не лише приваблює потенційного читача, але й формує перше емоційне та інтелектуальне враження про твір, відображаючи його основні теми, настрої та ідеї. Ретельний вибір стилю, кольорової палітри та шрифтів у дизайні обкладинки має враховувати жанрові особливості твору і сучасні вподобання цільової аудиторії, що дозволяє зробити видання одночасно привабливим і змістовним.
4. Аналіз існуючих обкладинок «Intermezzo» показує, що вони недостатньо передають внутрішню драматургію твору, тому актуалізація дизайну з урахуванням символіки, кольорових рішень і сучасних графічних трендів є необхідною для відновлення справжнього сприйняття класики. Відсутність окремого перевидання новели «Intermezzo» з адекватним дизайном обкладинки обмежує її

популярність, тоді як створення нової, концептуально продуманої обкладинки відкриває нові можливості для її актуалізації та залучення сучасного читача.

5. В результаті аналізу тексту твору Михайла Коцюбинського «Intermezzo» встановлено, що для створення графічного оформлення необхідно враховувати глибокий психологічний та символічний зміст, зокрема внутрішню боротьбу героя, його зв'язок із природою та суспільством. Визначено, що використання монохромних старих фотографій є ефективним візуальним інструментом, який допомагає підкреслити атмосферу ностальгії, філософські мотиви твору, а також контраст світла і тіні, що відображає внутрішній конфлікт героя.
6. Встановлено, що використання традиційної української вишивки з її символічними узорами та зашифрованими словами виступає потужним засобом передачі національної ідентичності, культурної спадщини і додатково розкриває емоційно-філософський зміст твору. Підкреслено, що комплексне поєднання монохромних фотографій та вишиваних орнаментів формує гармонійну візуальну концепцію, що не лише ілюструє, але й поглиблює розуміння внутрішніх переживань героя та основних тем «Intermezzo» — пошуку гармонії, самопізнання та відновлення через зв'язок з природою і минулим.

РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИЗАЙН-ПРОЄКТУ

3.1 Технічні аспекти перевидання

Перш за все при перевиданні книги важливо дотримуватися специфічних вимог до форматів файлів і якості зображень, що гарантують відмінну якість друку. Одна з найважливіших задач це обрати тип файлу.

Формати файлів:

- PDF (Portable Document Format) – основний формат для передавання файлів у друкарню. PDF гарантує збереження всіх шрифтів, графіки та верстки, що дозволяє зберегти точність макету.
- TIFF (Tagged Image File Format) – формат для растрових зображень, який використовується для збереження високоякісних ілюстрацій і фотографій. Зазвичай застосовується для зображень, які потребують високої роздільної здатності.
- AI (Adobe Illustrator) – векторний формат, що зберігає інформацію про графіку без втрат якості. Використовується для графічних елементів обкладинки, логотипів та інших ілюстрацій.
- EPS (Encapsulated PostScript) – ще один векторний формат, який може використовуватися для перевидання, особливо коли необхідно зберегти векторні графіки.

Вибір формату PDF для перевидання книги є оптимальним, оскільки цей формат зберігає всю інформацію про макет, шрифти та графіку без змін при передачі файлів. PDF забезпечує високу сумісність з різними пристроями та програмним забезпеченням, що робить його ідеальним для друку, гарантуючи точне відтворення всіх елементів дизайну та тексту.

При роботі з форматом PDF всі важливі дані та налаштування вказуються при експорті, це теж облегшує роботу з файлом.

Якість зображень та тексту:

1. Роздільна здатність зображень: для друку необхідно використовувати зображення з роздільною здатністю не менше 300 dpi (точок на дюйм). Це забезпечує чіткість та деталізацію зображень на високоякісному папері.
2. Кольорові профілі: для точності кольору необхідно використовувати стандартні кольорові профілі, такі як CMYK (для друку). Всі кольорові зображення повинні бути переведені в цей формат, окрім чорно-білих растрових зображень, бо вони зберігаються як Grayscale.
3. Текст: шрифти повинні бути чітко визначені і вбудовані в фінальний файл PDF, щоб уникнути можливих проблем при друку. Текст має бути вирівняний по правилах типографії та відповідати вимогам до читабельності, включаючи розмір шрифтів, міжрядковий інтервал та поля.
4. Контрастність: графічні елементи та текст повинні бути достатньо контрастними, щоб забезпечити зручність читання і сприйняття.

Підсумовуючи роботу з зображеннями, важливо дотримуватися вимог до роздільної здатності та кольорових профілів для забезпечення високої якості друку. Правильне використання форматів зображень, контролювання контрастності та вбудовування шрифтів гарантують чіткість і точність відтворення, що забезпечує якісний фінальний продукт.

У рамках технологічних вимог важливо також правильно обрати папір для загального книжкового блоку та обкладинки, оскільки це безпосередньо впливає на якість друку та загальний вигляд видання.

Папір для книжкового блоку: для основної частини книги зазвичай обирають папір середньої щільності, який добре тримає чорнило, має матову або глянцеvu поверхню, залежно від стилю та концепції видання. Рекомендується використовувати папір з щільністю від 70 до 100 г/м² для текстових сторінок, що дозволяє зберегти комфортне читання і не робить

книгу занадто товстою. Однак для книг з великими ілюстраціями або фотододатками доцільно використовувати папір більшої щільності (до 130 г/м²), щоб забезпечити належну якість відтворення зображень.

Папір для обкладинки: для обкладинки важливо вибрати більш товстий і міцний папір, оскільки він має бути стійким до пошкоджень і зносостійким. Зазвичай для обкладинок використовують картон або папір щільністю від 250 до 350 г/м². У залежності від дизайну обкладинки може бути застосована ламінація (матова чи глянцева), що додає додаткову стійкість до впливу зовнішнього середовища та покращує зовнішній вигляд.

Ілюстрації на окремих розворотах: для ілюстрацій, які розташовані на окремих розворотах книги, рекомендується використовувати папір з високою здатністю відтворювати кольори та деталі. Для цих цілей найкраще підходить папір з високою глянцевістю або сатиновим покриттям, що дозволяє досягти яскравих та насичених кольорів. Щільність такого паперу може коливатися від 130 до 200 г/м², в залежності від розміру та формату ілюстрацій.

У сучасній книговидавничій справі існує безліч варіацій комбінацій роботи з папером, що дозволяє адаптувати матеріали до різних типів видань та дизайнерських рішень. Вибір паперу для тексту, обкладинки та ілюстрацій залежить від цілей видання, вимог до якості друку та естетичних уподобань. Змінюючи щільність, текстуру, покриття та тип паперу, можна створювати книги з унікальним виглядом і тактильними властивостями, які підвищують їхню привабливість та сприйняття. Тому важливо ретельно підходити до кожного етапу виробництва, обираючи найкраще поєднання матеріалів для досягнення оптимального результату.

3.2 Програмне забезпечення та інструменти

Для перевидання книги необхідно використовувати сучасні програмні засоби, які забезпечують високу якість візуального та текстового матеріалу.

Ось основні інструменти, що використовуються на різних етапах процесу:

Adobe InDesign [32] – найпоширеніший інструмент для верстки книги. Він дозволяє організувати текст, графіку та інші елементи на сторінках в єдиному документі, забезпечуючи точне позиціонування й управління типографією.

Adobe Illustrator [33] – ідеально підходить для роботи з векторною графікою, створення логотипів, ілюстрацій та елементів дизайну.

Важливо згадати, як різні інструменти можуть інтегруватися між собою для зручнішої роботи. Наприклад, файли, створені в Adobe Illustrator, можуть бути імпортовані в Adobe InDesign для верстки книги, що дозволяє зберегти цілісність графіки та типографії. Це забезпечує високу точність при розміщенні елементів на сторінці і значно полегшує процес редагування.

Інструменти, які є додатковими ресурсами для автоматизації частини дизайну, що може значно заощадити час на етапі створення унікальних орнаментів або вишиваних елементів. Вони забезпечують простоту в генерації складних візерунків, не вимагаючи спеціалізованих знань в графічних програмах та безпосередньо перетворення вишиванки у діджитал формат це:

Вебсайт "**Текстова вишивка**" [30] створений для автоматизованого перетворення звичайних слів у вишиванкові візерунки. Алгоритм кодування базується на дослідженнях Володимира Підгірняка, який вивчав Бродівське письмо та створив унікальний алфавіт, що поєднує традиційні

мотиви української вишивки з літерними символами. Користувач може вводити текст, і система автоматично генерує відповідний візерунок, що відображає елементи цього письма. Завдяки такому підходу, кожне слово стає частиною візуальної традиції, що поєднує культури минулого і сучасності.

Але на жаль, створені зображення дуже низької якості, щоб працювати з ними діджитально, тому також знадобиться інший вебсайт-конструктор.

Ornament Name [31] — це вебсайт, який дозволяє зручно та легко компонувати різні елементи вишивки, обираючи будь які налаштування та параметри, потрібні для вашого проекту.

Також важлива обробка та підготовка зображень для друку. Інтеграція з програмами обробки зображень, такими як **Adobe Photoshop** [34] або спеціалізовані растрові редактори, може бути важливим етапом для коригування та підготовки ілюстрацій до друку. Це включає оптимізацію кольорів, корекцію контрасту і різкості зображень для досягнення найкращої якості при передачі на друкарське обладнання. Але в своєму проєкті я хочу зберегти чуттєвість та справжність старих чорно-білих фотографій, які зазнали змін під впливом часу. Я бачу в цьому красу та унікальність, адже ці фотографії несуть у собі частину історії, емоцій і моментів, які неможливо передати в нових зображеннях. Збереження їхнього старовинного вигляду дозволяє відчувати атмосферу минулого, нагадуючи про часи, коли кожен знімок був справжнім мистецтвом. Однак, незважаючи на їхню автентичність, я також проводжу тонку обробку, щоб підвищити якість і чіткість, водночас не порушуючи природний вигляд та текстуру зображень. Це дозволяє зберегти емоційну цінність і в той же час зробити їх придатними для високоякісного друку, що підвищує сприйняття та зберігає магію часу.

Було виконано аналіз різних платформ, архівів та електронних “бібліотек” з фотографіями останніх століть на яких зображена природа найрізноманітніших країв нашої держави. Одним з таких ресурсів, який мене особливо зацікавив, став вебсайт **"Локальна історія"** [35]. Ця платформа привернула мою увагу завдяки своїй доступності та унікальній можливості зібрати історичні фото та документи, що відображають важливі моменти розвитку та змін у різних регіонах України. Мене вразила зручність пошуку на сайті, а також великий обсяг оцифрованих матеріалів, зокрема фотографій, що дозволяють побачити історію не лише через великі події, але й через звичайне повсякденне життя людей. "Локальна історія" має особливу цінність для мого проєкту, адже вона надає доступ до ретро-фото, які можна використовувати для створення автентичних графічних елементів, зокрема для ілюстрацій в книзі. Збереження такого історичного контексту та використання таких зображень допомагає передати атмосферу минулого та створити враження справжності, що є важливим для концепції перевидання. Крім того, я обрала цей вебсайт через його інтуїтивно зрозумілий інтерфейс та можливість детальної фільтрації матеріалів за різними параметрами, такими як час, місце та категорія. Це дозволяє швидко знаходити потрібні фотографії та документи, що значно економить час на етапі підготовки матеріалу для проєкту. Завдяки цьому ресурсу, я змогла значно збагатити свою роботу, зробивши її більш історично точнішою та візуально захоплюючою.

У проєкті використовувалися всі перелічені програми та інструменти, кожен з яких допоміг у різному аспекті роботи з перевиданням книги з графічними елементами. Кожен етап процесу, від обробки зображень до підготовки макету, сприяє створенню високоякісного кінцевого продукту, що відповідає вимогам до друку та зберігає історичну цінність оригінальних матеріалів.

3.3 Розробка та реалізація обкладинки та декількох ілюстрацій

Розробка макету обкладинки та розворотів для перевидання твору «Intermezzo» є важливим етапом, оскільки саме візуальне оформлення грає ключову роль у сприйнятті книги аудиторією. Цей етап передбачає не лише вибір відповідних графічних елементів, але й адаптацію дизайну до сучасних вимог, збереження авторської атмосфери та стилю твору.

Перш за все, щоб полегшити весь хід роботи важливо систематизувати матеріали, які будуть використовуватись. Наприклад, робота з візуальними елементами, такими як фотографії, ілюстрації, шрифти та орнаменти, вимагає чіткої організації. Для цього варто створити окремі папки для кожного типу матеріалу, що дозволить швидко знаходити необхідні елементи під час процесу розробки обкладинки та ілюстрацій. Також важливо визначити стандартні формати для кожного виду графіки, щоб забезпечити сумісність із програмами та уникнути можливих проблем при інтеграції елементів у фінальний дизайн. Коцюбинський показує нам митця, який дуже глибоко переживає історичні події. Митець бачить страждання довірливих селян, бачить картину повністю і це роз'їдає його душу. З цього витікають два компоненти проблематики: душевна рівновага та митець і суспільство. Автор за допомогою поетичних прийомів надає символічного значення простим природним явищам: повітрю, воді, деревам. Варто зробити ілюстрації, які відображають глибокі почуття персонажа та його взаємозв'язок з навколишнім середовищем в більш абстрактному та чуттєвому виконанні. У випадку з графічним оформленням «Intermezzo», де тільки вибрані моменти твору будуть супроводжуватись ілюстраціями, необхідно підібрати фотографії, які будуть контекстуально, емоційно відповідати настрою та темі цих уривків. Кожен вибір зображення має доповнювати текст, підсилюючи його емоційний вплив на читача, але при цьому не відволікати від основної теми твору. Важливо, щоб ілюстрації

стали природним продовженням сюжету, а не просто декоративним елементом. Тому, при виборі матеріалів, особливу увагу слід звернути на атмосферу, яку вони повинні створювати.

Вибір кольору має значний вплив на сприйняття книги та її емоційне сприйняття читачем. У випадку "Intermezzo" використання чорно-білих старих фотографій та яскравої чорно-червоного вишивки створює контраст, який не тільки підкреслює історичну естетику, але й додає глибини та динамізму. Чорно-білі фотографії мають здатність відтворювати атмосферу минулого, надаючи роботі ностальгічний відтінок та зберігаючи емоційну вагу старовинних зображень. Вони дозволяють зосередитись на деталях та композиції, де відсутність кольору не відволікає увагу, а, навпаки, акцентує увагу на текстурах, світлі й тінях. В таких зображеннях час, здається, застиг, що дуже добре поєднується з тематикою твору, де роздуми та внутрішні переживання героїв є важливим елементом. З іншого боку, чорно-червона вишивка додає візуальної яскравості і контрасту (див.рис.3.1). Червоний колір символізує силу, емоції та енергію, що гармонійно контрастує з більш стриманими чорно-білими фотографіями. Вишивка не лише є декоративним елементом, але й несе глибокий культурний підтекст, додаючи символічне значення кожному мотиву. Червоний колір також привертає увагу та створює сильний емоційний вплив, надаючи зображенню особливу енергію.

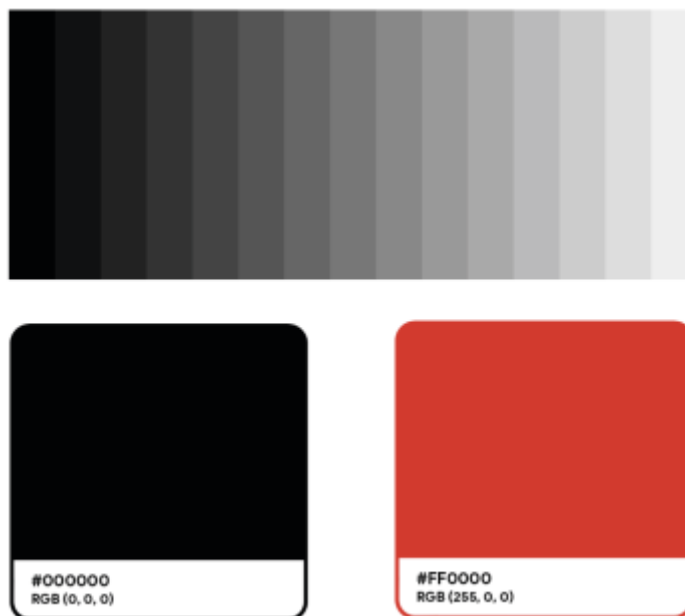

Рис. 3.1 Обрана кольорова палітра

Цей контраст між чорно-білими фотографіями та яскравими кольоровими елементами вишивки дозволяє не тільки збалансувати традиційне з сучасним, але й створити емоційно насичену атмосферу, де кожен елемент має своє значення та роль у загальній композиції. Вплив кольору у поєднанні з контекстом робить кожну ілюстрацію більш виразною і глибокою, допомагаючи читачу глибше відчувати атмосферу твору.

Композиція в ілюстраціях, де поєднуються старі фотографії та елементи вишивки, є важливим аспектом, що визначає не лише естетичну привабливість, але й глибину виразу та символізм кожного зображення. У цьому контексті важливо враховувати не тільки розташування елементів на сторінці, але й їх взаємодію між собою, а також їхній емоційний вплив.

Фотографії, особливо старі чорно-білі, мають свою унікальну текстуру і характер, які потребують чутливого підходу до композиції. Вони часто не просто зображують об'єкти чи сцени, а відображають атмосферу певного часу, надаючи глибину та контекст для розуміння сюжету.

Комбінація таких фотографій із декоративними елементами вишивки дозволяє створити синергію, де кожен елемент доповнює і підсилює інший, не перекриваючи його. Це дозволяє створити емоційний контраст, при цьому зберігаючи цілісність і єдність зображення. Комбінація темних відтінків з яскравими акцентами дозволяє підкреслити контраст між спокоєм і бурею почуттів, що часто зустрічається в тексті.

Для обкладинки було обрано фотографію з віднайденої серії робіт чеського фотографа Зденка Фейфара, коли він у 1930-х роках, будучи студентом, відвідав Підкарпатську Русь, а саме ту, де він зафіксував Боржавську полонину у серпні 1934 року. Через розмитість старих знімків і віддаленість постаті від об'єктива створюється враження, що це головний герой твору Михайла Коцюбинського, який споглядає красу природи, відчуваючи глибоке наповнення в своїй самотності. Цей момент, здавалося б, зафіксований на фотографії, відображає не лише фізичну відсутність інших людей, а й внутрішню ізоляцію персонажа, його пошуки сенсу в тиші й самотніх роздумах. У цьому контексті зображення природного ландшафту не лише служить фоном, а й підкреслює емоційний стан героя, що відчуває єдність з навколишнім світом і водночас ізольованість від нього.

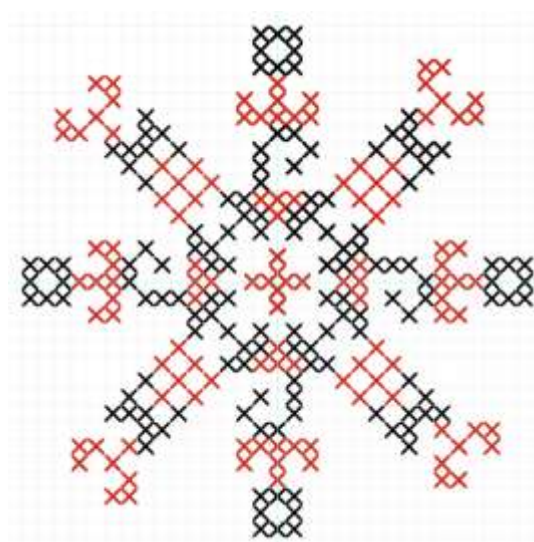
Таке поєднання елементів – природних пейзажів і внутрішнього стану персонажа – додає глибини і змушує розмірковувати над важливими темами твору, такими як пошук сенсу в житті, взаємодія людини з природою, її роль у світі.

Насправді, хочеться зберегти загадковість, лаконічність і мінімалізм на обкладинці, не використовуючи типографію. Весь акцент буде зроблений на фотографії, а назва «Інтермецо» буде зашифрована за допомогою елементів вишивки. Такий підхід дозволить зберегти атмосферу та глибину твору, створюючи візуальний зв'язок між природою, самотністю і внутрішнім світом головного героя.

Вебсайт "Текстова вишивка" дозволяє перетворити слово "Інтермеццо" в елементи Бродівського письма, що дає змогу візуалізувати текст у формі традиційної вишивки. На рис Б.11 наведена схема шифрування алфавіту. Після того, як слово буде представлено у вигляді візерунка, настає важливий етап — ретельне відтворення цього візерунка з найкращою якістю "хрестиків" (див.рис.3.2). Це потрібно для того, щоб зберегти чіткість і точність елементів вишивки, а також вірно передати кольорові акценти окремих частин візерунка.

а

б

Рис.3.2 Слово "Інтермеццо" у формі традиційної вишивки:

а - результат з вебсайту "Текстова вишивка" (<https://vyshyvka.ukrzen.in.ua/>);

б - результат з вебсайту "Ornament Name" (<https://ornament.name/creator>)

Отриманий малюнок з вишивкою зберігається у відповідному форматі, після чого відкривається у програмі Adobe Illustrator. Тут за допомогою інструмента трасування ми перетворюємо зображення на векторний формат. Це дозволяє позбутися зайвого фону та зберегти лише орнамент, виконаний ниткою. Векторизація дає можливість коригувати

деталі, зберігаючи високу якість вишивки при масштабуванні або інтеграції у інші елементи дизайну.

Після цього векторне зображення переноситься в Adobe InDesign, де далі здійснюється інтеграція з фотографією. В InDesign на панелі "Об'єкт" ми змінюємо параметри накладання з "звичайного" на "множення". Це дозволяє гармонійно поєднати фотографію та вишивку, не порушуючи цілісності візуального сприйняття та не додаючи зайвих елементів або контрастів (див.рис.3.3). Техніка накладання "множення" дозволяє зберегти натуральні тони фотографії і дозволити вишивці стати частиною зображення, без втрати її автентичності і виразності.

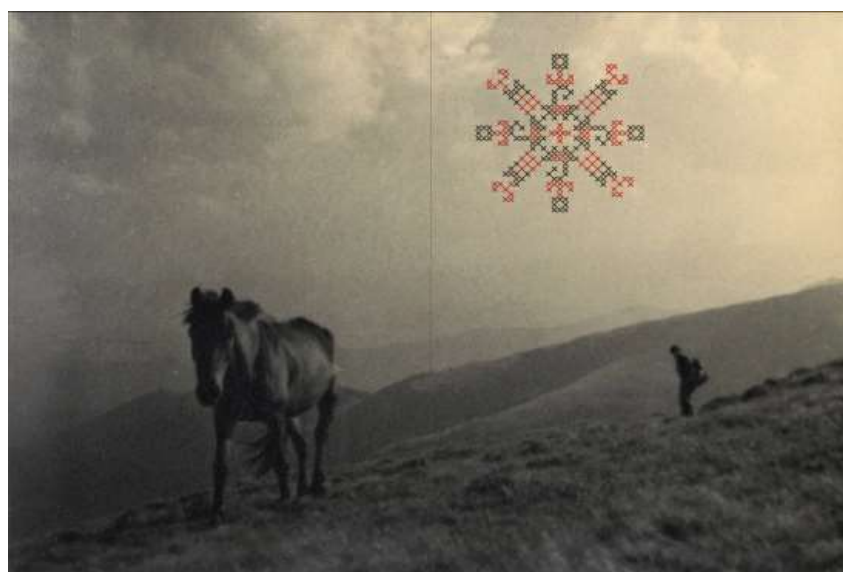

Рис. 3.3 Дизайн обкладинки перевидання новели М.Коцюбинського
«Intermezzo»

Після завершення інтеграції вишивки з фотографією та її адаптації до загального дизайну обкладинки, цей підхід буде застосований і до кількох інших ілюстрацій, що доповнюють книгу. З використанням тієї ж техніки, як і для обкладинки, я створю кілька візуальних елементів, які гармонійно поєднуюватимуть традиційну вишивку з фотографічними зображеннями. На рис. Б.1.- Б.7. наведено фінальний дизайн ілюстрацій до твору, створений за допомогою тієї самої техніки. Цей метод дозволяє зберегти єдність стилю

та концепції книги, створюючи цілісну та візуально привабливу композицію, що підкреслює емоційну та історичну глибину твору. Завдяки такій техніці, кожна ілюстрація стає важливою частиною загальної атмосфери видання, передаючи емоції і зміст твору через оригінальні графічні рішення.

Висновки до розділу 3

1. В результаті аналізу та вибору форматів файлів для перевидання було встановлено, що формат PDF є оптимальним рішенням, оскільки забезпечує збереження структури верстки, шрифтів і графіки без втрат, що є критичним для якісного друку.

2. Дотримання вимог до роздільної здатності зображень (не менше 300 dpi) та використання стандартних кольорових профілів CMYK забезпечують чіткість і точність відтворення ілюстрацій і фотографій, що суттєво впливає на загальну якість видання.

3. Використання сучасного програмного забезпечення, зокрема Adobe InDesign, Illustrator та Photoshop, дозволило ефективно інтегрувати текстові та графічні матеріали, оптимізувати робочі процеси та зберегти високу якість макетів і зображень.

4. Збереження автентичності старих чорно-білих фотографій із тонкою цифровою обробкою, що покращує їх якість без втрати історичного вигляду, додало проекту унікальності та глибини, створюючи атмосферу минулого і посилюючи емоційний вплив книги.

5. Інтеграція традиційних вишиванкових мотивів у графічне оформлення, особливо контраст чорно-білих фото з яскравою червоною вишивкою, підкреслила культурний контекст твору та надала дизайну додаткової символіки і емоційного наповнення.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. У процесі написання кваліфікаційної роботи було розглянуто основні етапи розвитку книжкової ілюстрації в Україні так і за її межами, значення для культури та літератури, а також сучасні тенденції, що впливають на цю сферу. Аналіз показав, що книжкова ілюстрація в Україні є невід'ємною частиною національної культурної спадщини, яка має глибоке історичне коріння та активно розвивається в умовах змінюваного культурного і технологічного середовища.

2. Протягом різних періодів розвитку книжкової ілюстрації, було помічено, як ілюстрація відображала політичні, соціальні та культурні зміни в країні. Від початкових спроб оформлення книг до сформованих художніх напрямків, таких як авангард, модерн, конструктивізм, до сучасних інновацій, ілюстрація зберігає свою здатність впливати на сприйняття читача та надавати літературним творам додаткову глибину.

3. Значну увагу було приділено аналізу сучасних тенденцій у книжковому дизайні, зокрема в ілюструванні класичних літературних творів. Це дозволило виявити основні напрямки розвитку графічного оформлення книг, а також вплив новітніх технологій на творчі процеси в сфері книжкової ілюстрації. Проведено аналіз твору Михайла Коцюбинського «Intermezzo», спрямований на виявлення ключових художніх образів та символів, які можуть бути використані в ілюстраціях для поглибленого сприйняття змісту твору та підсилення його емоційно-естетичних аспектів.

4. Одним з важливих етапів роботи стало розроблення концепції графічного оформлення, яка поєднувала елементи тексту та візуальних образів, забезпечуючи гармонійне доповнення тексту ілюстраціями. Це дозволило створити макет обкладинки та серію ілюстрацій, які чітко

відображають художній зміст "Intermezzo" і акцентують на основних емоційних та символічних моментах твору.

5. Загалом, виконана робота дала можливість здійснити всебічне дослідження книжкової ілюстрації як важливої складової візуальної культури, а також реалізувати практичні завдання з графічного оформлення, створивши графічне оформлення, яке відповідає сучасним вимогам та творчим стандартам.

6. Українська книжкова ілюстрація, будучи важливим елементом культурної спадщини та візуального мистецтва, продовжує розвиватися і адаптуватися до нових умов. Вона залишається важливим інструментом не лише для ілюстрації літературних творів, але й для передачі культурних ідей, національних цінностей та естетичних стандартів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белічко Н. Ю. Ілюстрація. *Енциклопедія Сучасної України*. 2011. URL : <https://esu.com.ua/article-13244>
2. Curtis Gregory. The Cave Painters: Probing the Mysteries of the World's First Artists. New York, 2006. 288 pages.
3. Nuovo Angela. The Creation and Dispersal of the Library of Gian Vincenzo Pinelli, 2007. 39-68 pages. URL: <https://www.historyofinformation.com/detail.php?entryid=1901>.
4. Department of Medieval Art and The Cloisters. The Art of the Book in the Middle Ages. In *Heilbrunn Timeline of Art History*. New York, 2000. URL: http://www.metmuseum.org/toah/hd/book/hd_book.htm
5. Andreoli I. , Szepe G. The Art of the Renaissance Book: Tributes in Honor of Lilian Armstrong. Мілан: Silvana Editoriale, 2023. 480 p.
6. Illustration History: The Decade of 1900-1910. URL: <https://www.illustrationhistory.org/history/time-periods/the-decade-1900-1910>
7. Матвійчук Л. Книжкова ілюстрація ХХІ століття: від традицій до сучасності. *Інноваційні тенденції сьогодення в сфері природничих, гуманітарних та точних наук*: матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Дніпро, 17 березня, 2023 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2023. 272 с. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/25172/3/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B2%D1%96%D0%B9%D1%87%D1%83%D0%BA_%D0%BA%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87_%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84_%D0%B4%D0%BD%D1%96%D0%BF%D1%80%D0%BE_260-261.pdf
8. Алтухова А. В., Сорока К. В. Історичні аспекти розвитку художнього оформлення книги та книжкової ілюстрації. Прага: InterCof,

2022. 220-224 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/items/7f9d68d8-e44d-49f4-9f48-4a7f16e51ff5>

9. Дубрівна А.П., Крижанівська К.О. Художньо-образні засади digital-мистецтва в сучасній ілюстрації. *Технології та дизайн*: Київ, 2020. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/16393>

10. Браззелл Дерек, Девіс Джо. Як стати успішним ілюстратором. Київ: ArtHuss, 2019 рік, 208 с.

11. Ковальчук Г. Ілюстрація. *Українська Бібліотечна Енциклопедія*, Київ, 2014 р. URL: <https://ube.nlu.org.ua/article/%D0%86%D0%BB%D1%8E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>

12. Дубрівна А., Кружиліна К. Сучасні тенденції fashion-ілюстрації. *Актуальні проблеми сучасного дизайну*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ. 2020 р. 70-72 с. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/16109/1/APSD2020_V2_P070-072.pdf

13. Файна С. Іван Дудченко: «Сучасність — це головний референс для ілюстратора». URL: <https://skvot.io/uk/blog/ivan-dudchenko-interview>

14. Логвин Г. Н. З глибин. Гравюри українських стародруків XVI–XVIII ст. Київ : Дніпро, 1990. 408 с.

15. Овчінніков В. Історія книги: Еволюція книжкової структури: навч. посібн. Львів: Світ, 2005. 420 с.

16. Лаврські стародруки. URL: https://nibu.kyiv.ua/projects/abetka_starodrukiv/lavr/

17. Лагутенко О. Українська графіка першої третини XX століття. Київ: Грані-Т, 2006. 240 с.

18. Лагутенко О. Нариси з історії української графіки XX ст. Київ: Грані-Т, 2007, 168 с.

19. Кадоркіна Ю. Сучасна українська книжкова ілюстрація. «YoungScientist». 2018. № 12 (64) 19-22 с. URL: <https://web.archive.org/web/20220309090428/http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/12/5.pdf>
20. Бондар Л. ILLUSTRATION in Ukraine. Ілюстрація в Україні. Київ: Creative Publishing, 2021. 208 с.
21. Огієнко І. І. Історія українського друкарства. Київ: Либідь, 1994. 448 с.
22. Історія книги: Еволюція книжкової структури: Навч. посібн. Львів: Світ, 2005. 420 с.
23. Колегіна Н. Дискусія з Книжкового Арсеналу 2024: Перетворюємо виклики книжкового ринку на перемоги. 2024 р. URL: <https://sensormedia.com.ua/books/dyskusiya-z-knyzhkovogo-arsenalu-2024-peretvoryuyemo-vyklyky-knyzhkovogo-rynku-na-peremogy/>
24. Бразелл Д., Девіс Д. Як стати успішним ілюстратором Київ : ArtHuss, 2018. С. 48
25. Офіційний вебсайт видавництва “Віхола”. 2022-2025 pp. URL: <https://www.vikhola.com/product-page/nekanonichni-kanon>
26. Офіційний вебсайт видавництва “Основи”. 2025 р. URL: <https://www.osnovypublishing.com>
27. Офіційний вебсайт видавництва “Старого Лева”. Ілюстрована «Московіада» Юрія Андруховича – перша книга серії «Новітня класика» від Старого Лева. 2023 р. URL: <https://starylev.com.ua/news/ilyustrovana-moskoviada-yuriya-andruxovycha-persa-knyga-seriyi-novitnya-klasyka-vid-starogo-leva?srsltid=AfmBOorltj5pxqJsFwywInmtPKkOYeRF1Yfm7AmJT6Mmb7gyFoFQoK-X>

28. Електронна бібліотека української літератури.
URL: <https://ukrclassic.com.ua/katalog/k/kotsyubinskij-mikhajlo/2264-mikhajlo-kotsyubinskij-intermezzo-analiz>
29. Маркович М. Той, що першим сфотографував Карпати, 2021 р.
URL: <https://localhistory.org.ua/texts/reportazhi/toi-shcho-pershim-sfotografuvav-karpati/>
30. Офіційний вебсайт “Текстова вишивка”. Львів, 2019 р. URL: <https://vyshyvka.ukrzen.in.ua/word/%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD>
31. Офіційний вебсайт “Ornament Name”, авторський проект Юрія Линника. 2015 р. URL: <https://ornament.name/>
32. Офіційний вебсайт “Adobe”. URL: <https://www.adobe.com/ua/products/indesign.html>
33. Офіційний вебсайт “Adobe”. URL: <https://www.adobe.com/ua/products/illustrator.html>
34. Офіційний вебсайт “Adobe”. URL: <https://www.adobe.com/products/photoshop.html>
35. Офіційний вебсайт “Локальні історія”. URL: <https://localhistory.org.ua/>
36. Єжова О., Самсонідзе М., Панаріна В. Застосування кольору в дизайні для соціальних ініціатив: створення емоційних зв’язків з аудиторією. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 78. Т.1. С. 110-115 <https://doi.org/10.24919/2308-4863/78-1-14>
37. Єжова О., Моторна Т. Дизайн сучасної книжкової ілюстрації в Україні: творча майстерня “Аграфка”. *Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну»* (КНУТД, 25 квітня 2024 р., Київ). Т.2. С. 248-251
38. Gryshchenko I., Yezhova O., Pashkevich K., Biryukova Y. Research and creative activity in the design field: Intersections of science, art,

and engineering. *Leonardo*. 2024. T. 57. №. 3. С. 279-285.
https://doi.org/10.1162/leon_a_02521

39. Meng K., Yezhova O. Digital Illustration Art in Agricultural Product Packaging: A Study on the Revitalization Design of Rural Cultural Heritage. 2nd International scientific-practical conference “*Eurointegration in art, science and education: experience, development perspectives*” (Klaipėda University, Lithuania, 7 March, 2025) P. 91-93. URL: https://www.researchgate.net/publication/391009753_2nd_international_scientific-practical_conference_eurointegration_in_art_science_and_education_experience_development_perspectives (дата звернення 19.05.25)

40. Yezhova O., Krotova T., Qi Qi. Design of a book based on stylistic trends in world culture. *Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну»* (КНУТД, 25 квітня 2024 р., Київ, Україна). Т.1. С. 65-67.

41. Єжова О., Грінченко А., Кулініч А., Буланцева А. Ілюстрація як засіб візуальної комунікації в дитячій книжці. *Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Modern Scientific Research: Theoretical and Practical Aspects»* (Рига, Латвія 26-28 травня 2025). 2025. С. 57-60. DOI: 10.70286/EOSS-26.05.2025

42. Давиденко Л. М. Засоби художньої виразності у книжковій графіці: традиції та інновації. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка № 1. Кривий Ріг, 2014 с.115-118.

43. Kolosnichenko M., Gula Ye., Pashkevych K., Krotova T., Yakovlev M., Kolosnichenko O., Kolisnyk O., Ostapenko N., Chuprina N., Yezhova O., Skliarenko N., Rubanka A., Prykhodko-Kononenko I., Struminska T., Lutsker T., Omelchenko H., Holovchanska Ye., Gerasymenko O., Galchynska O., Oliinyk H. *Graphic design in information and visual space*. Riga, Publishing

House “Baltija Publishing”. 2023 c. 280 <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-274-6>

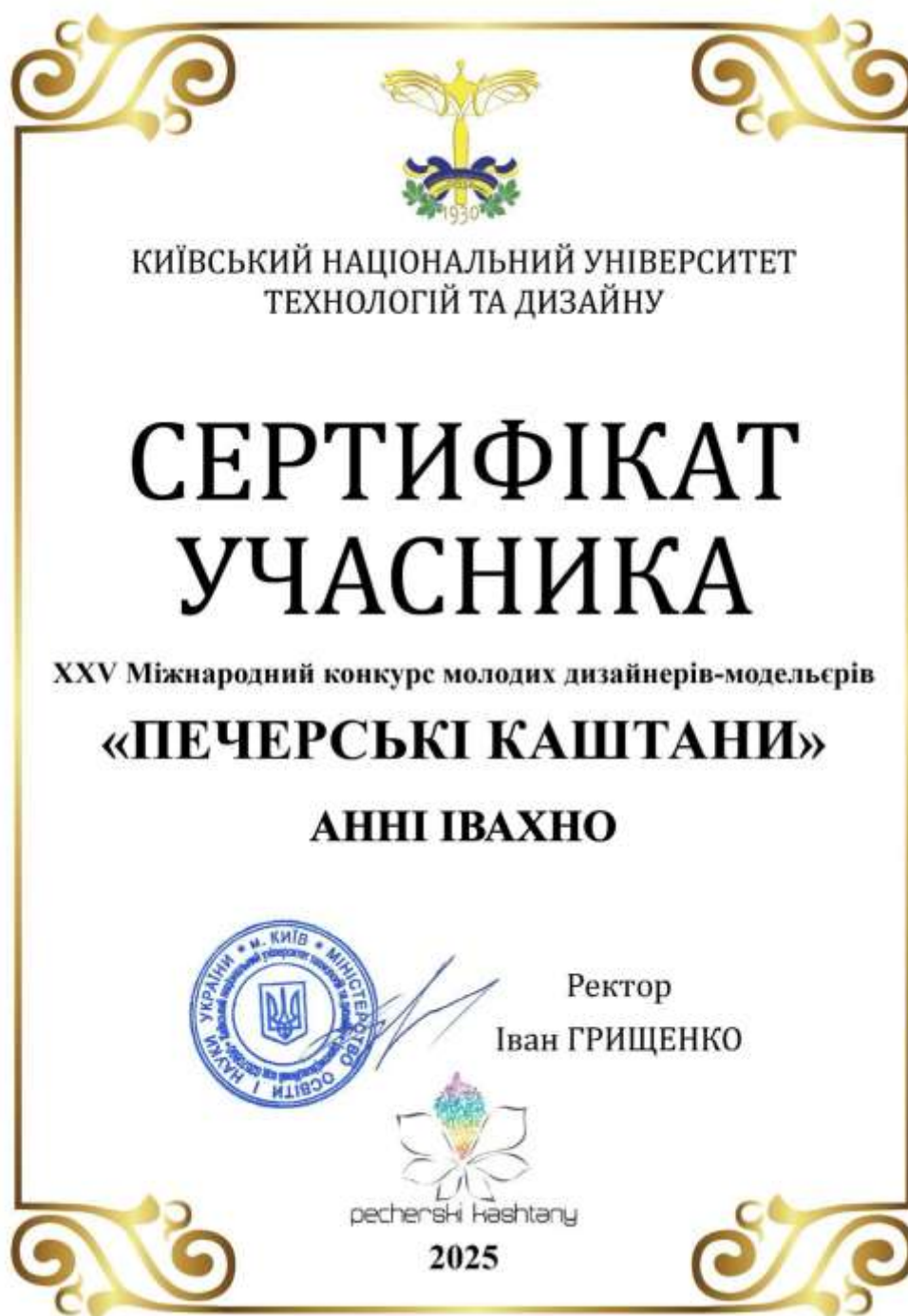
44. Skliarenko N.V., Gryshchenko I.M., Kolosnichenko M.V. Symmetry in the Visual Communication Design: Methods of Dynamic Image Construction. *Art and design*. 2021. No3(15). C.9–20. DOI:10.30857/2617-0272.2021.3.1.

45. Kolisnyk O., Kolosnichenko M., Pashkevych K., Modern Graphic Design as a phenomenon of a social communication. *International Circular of Graphic Education and Research*. 2021. No.13 URL: https://www.internationalcircle.net/circular/issues/21_10

ДОДАТКИ

Додаток А

Сертифікат про участь в конкурсі.

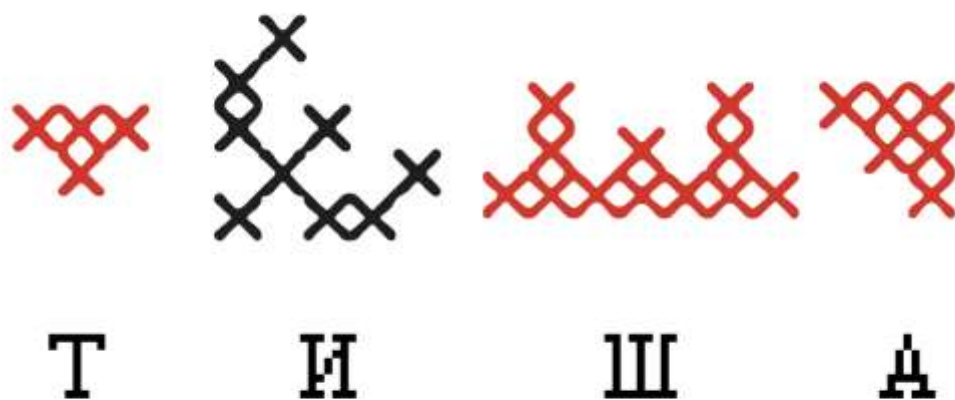
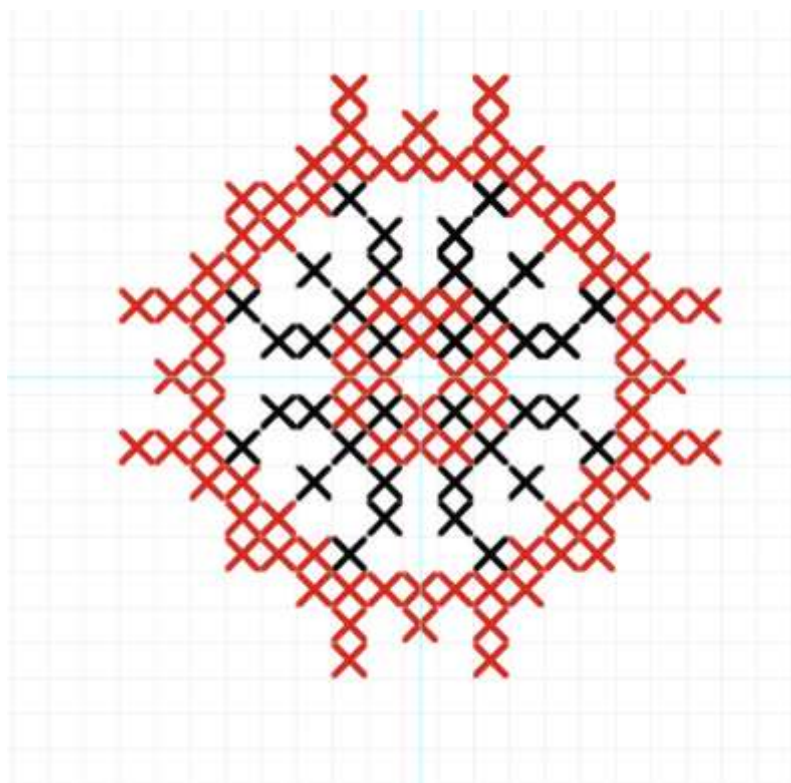

Рис. Б.1. Візуалізація слова «Тиша»

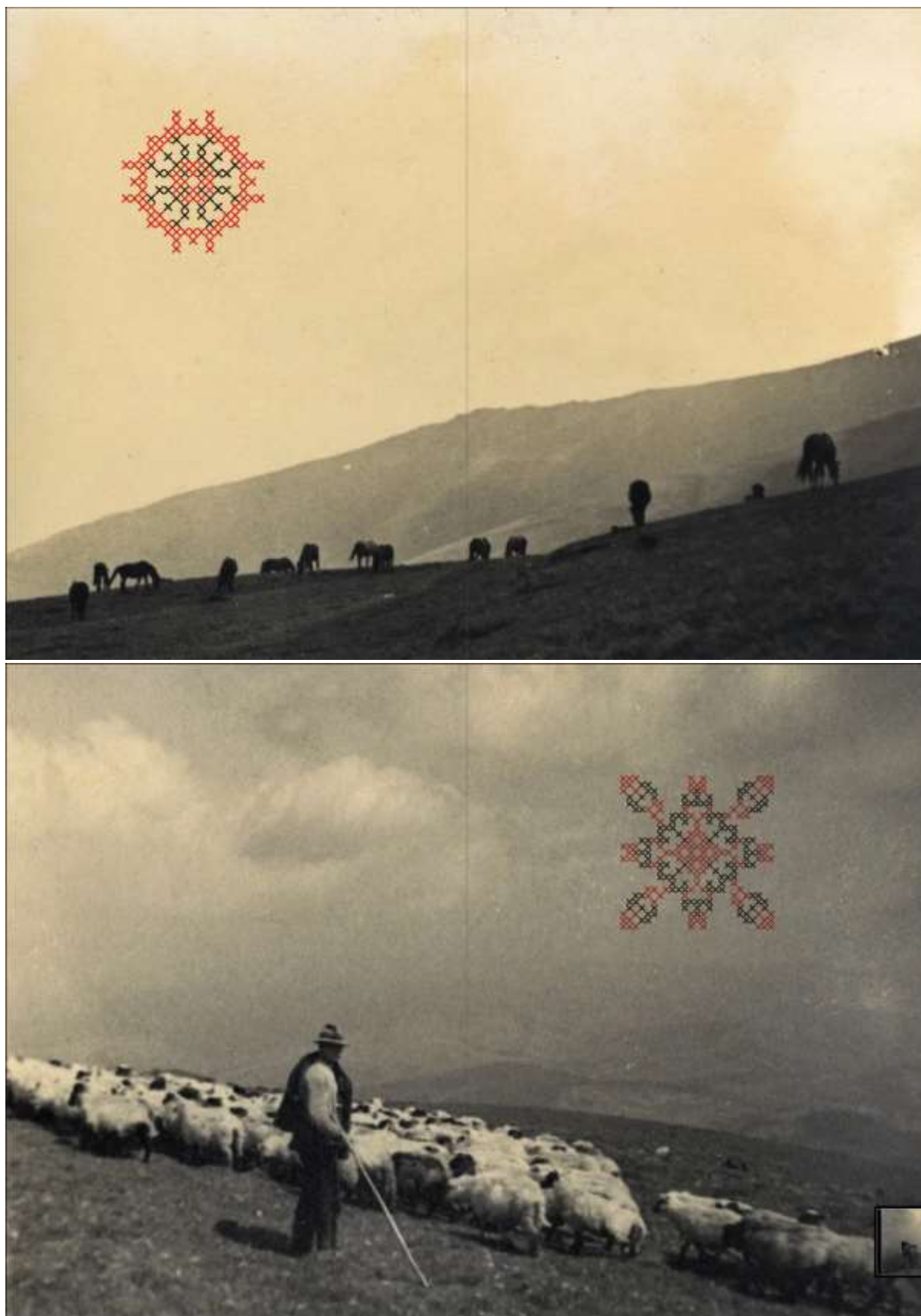

Рис. Б.2. Приклади дизайну ілюстрацій до новели

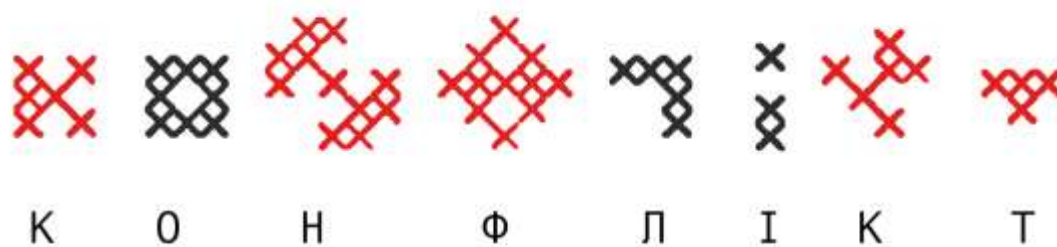
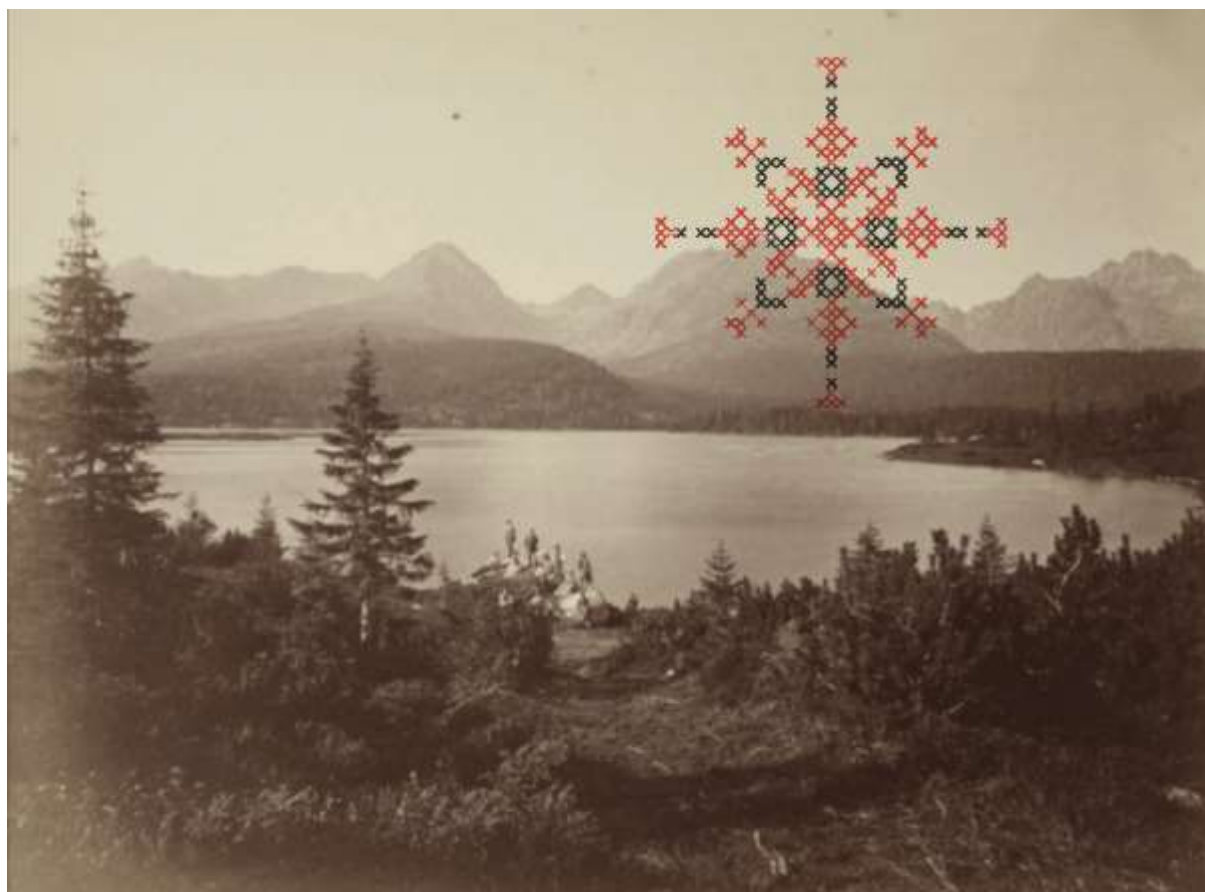
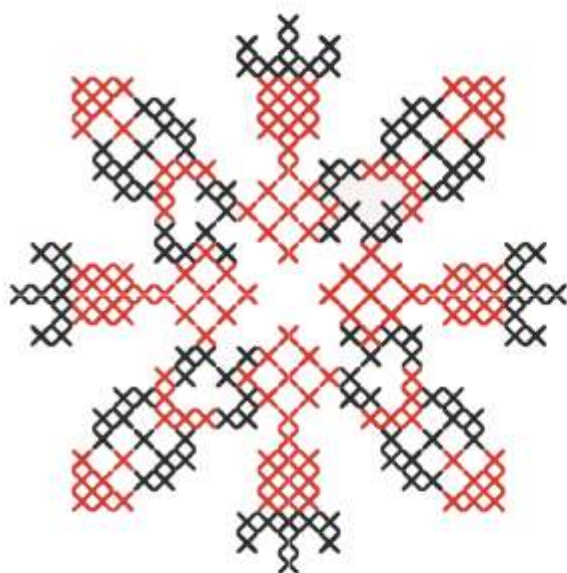
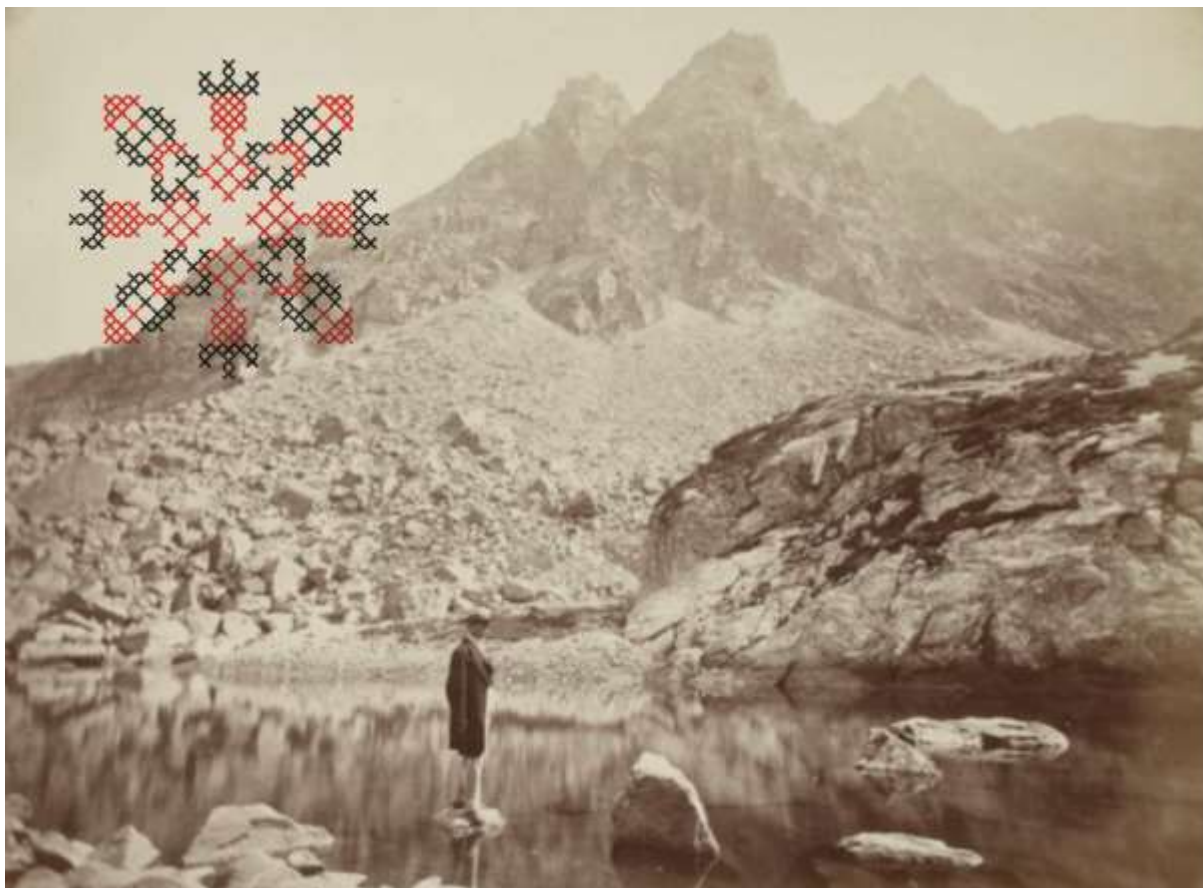
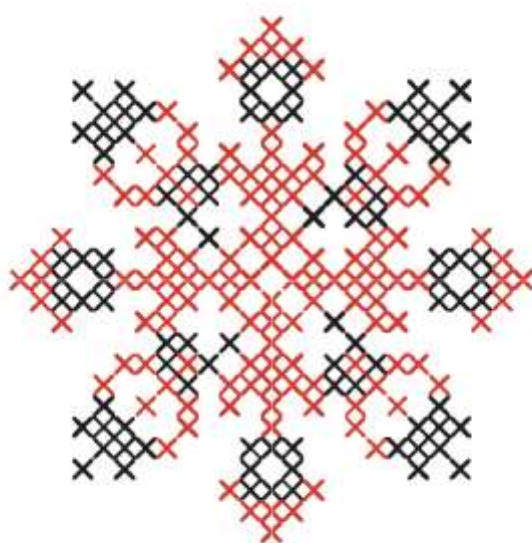

Рис. Б.3. Візуалізація та інтеграція слова «Конфлікт»

Зцілення

Рис. Б.4. Візуалізація та інтеграція слова «Зцілення»

Тривога

Рис. Б.5. Візуалізація та інтеграція слова «Тривога»

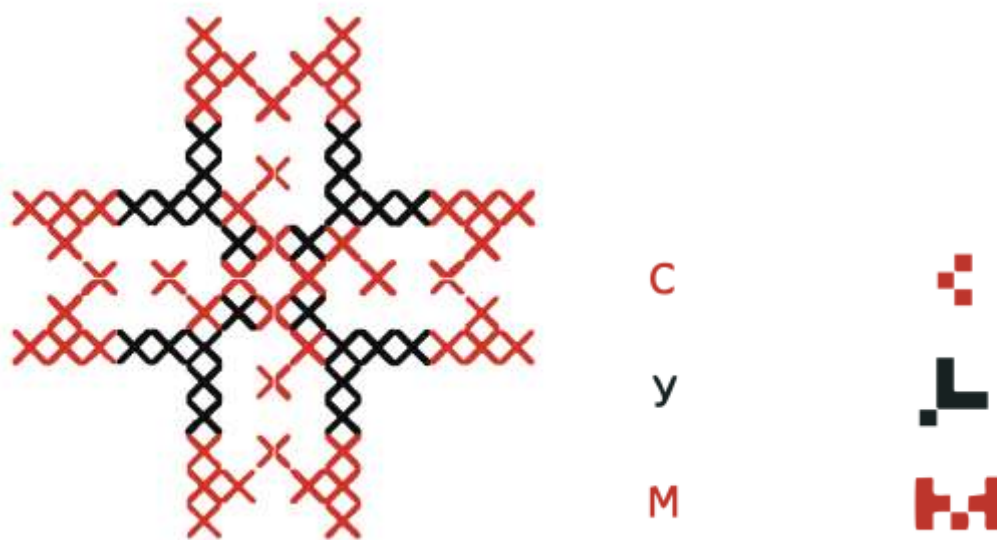

Рис. Б.6. Візуалізація та інтеграція слова «Сум»

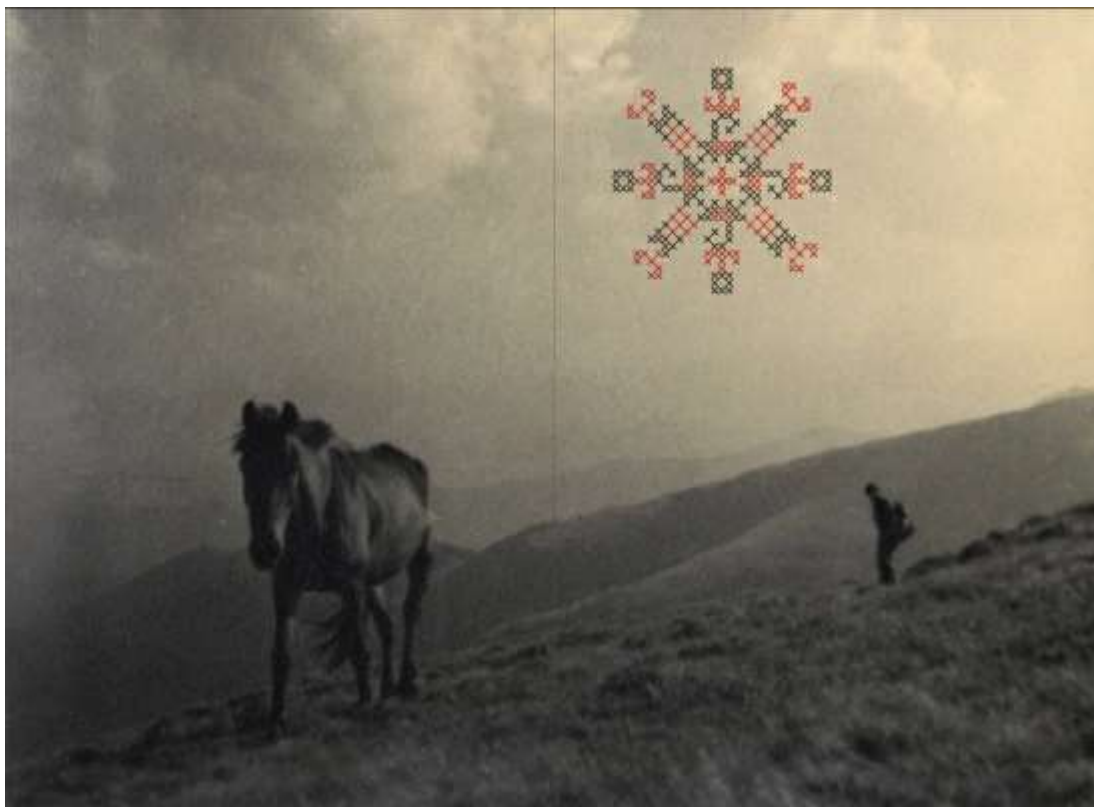

Рис. Б.7. Дизайн обкладинки та візуалізація назви твору «Intermezzo»

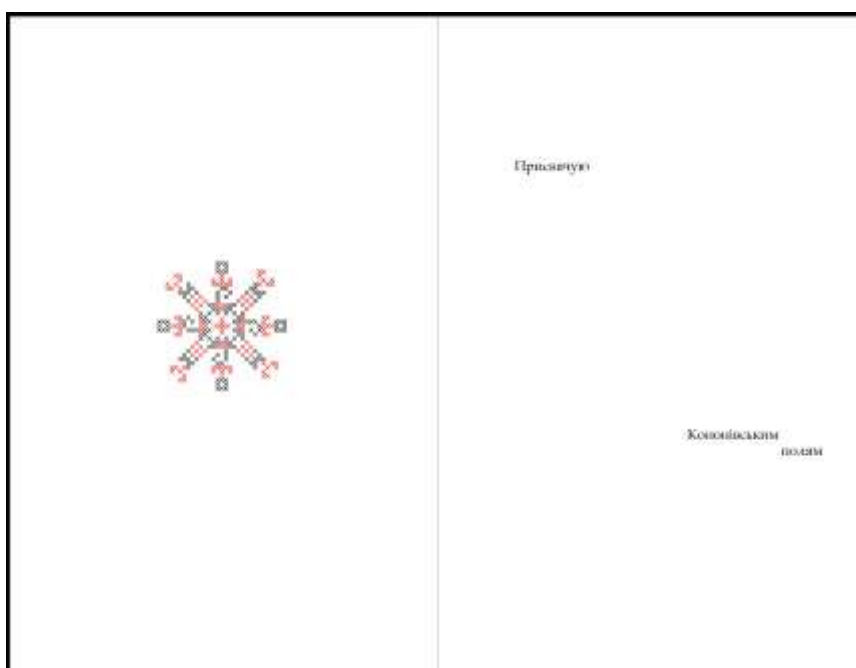

Рис. Б.8. Приклад дизайну верстки

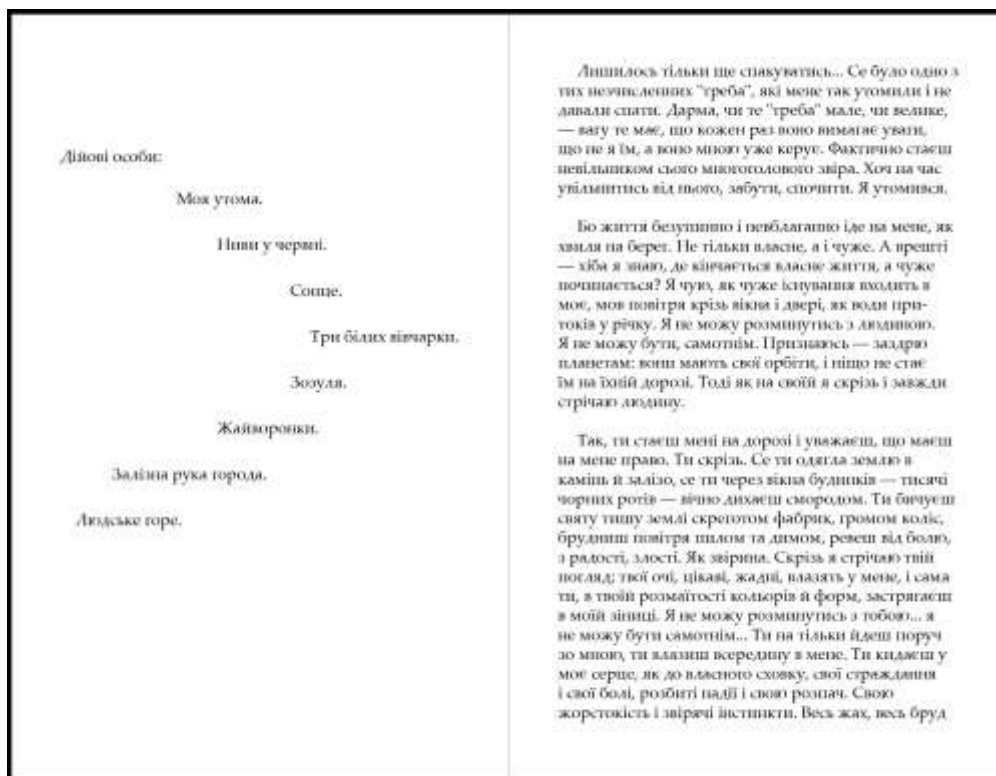

Рис. Б.9. Приклад дизайну верстки

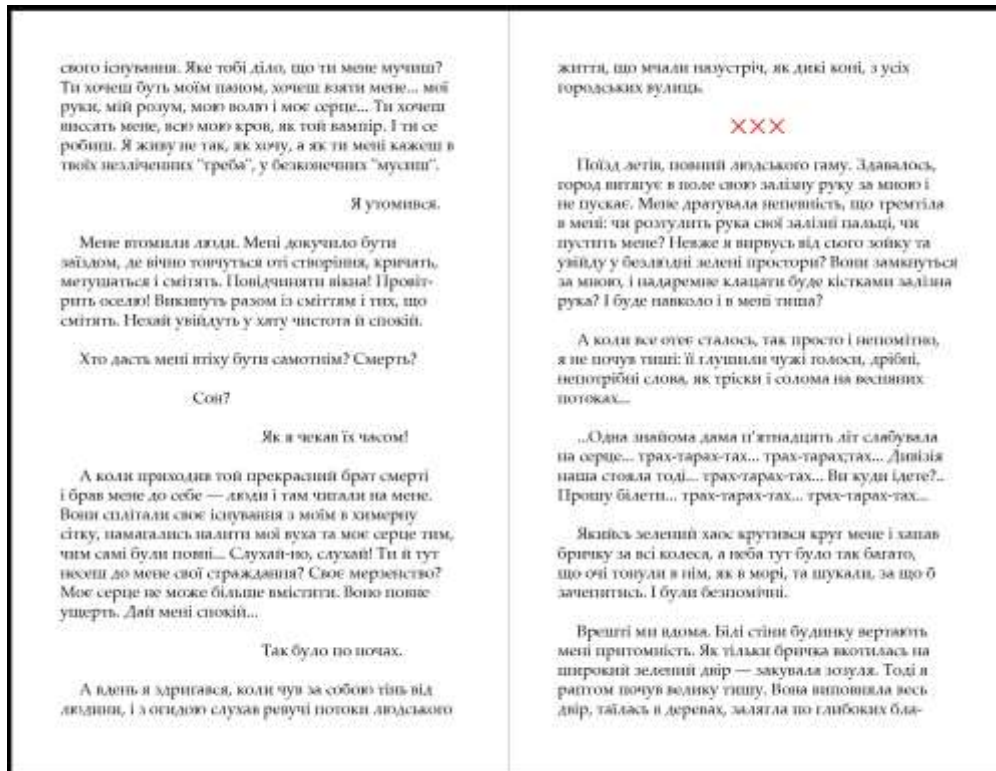

Рис. Б.10. Приклад дизайну верстки

	Верт/Гориз	Діагональ		Верт/Гориз	Діагональ
А			М		
Б			Н		
В			О		
Г			П		
Ґ			Р		
Д			С		
Е			Т		
Є			У		
Ж			Ф		
З			Х		
И			Ц		
І			Ч		
Ї			Ш		
Й			Щ		
К			Ю		
Л			Я		

Рис. Б.11. Схема-розшифровка Бродівського письма